

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

2025 YILININ NİSAN AYINDA ÜLKEMİZDE GERÇEKLEŞEN ZİRAİ DON OLAYININ SONUÇLARININ ARAŞTIRILMASI, ÜRETİCİLERİN VE TARIMSAL ÜRÜNLERİN UĞRADIĞI ZARARLARIN TESPİTİ VE GELECEKTE YAŞANABİLECEK BENZER OLAYLARIN ETKİLERİNİN EN AZA İNDİRİLMESİ İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU

(10/2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613)

TUTANAK DERGİSİ

-----0-----

5'inci Toplantı
18 Haziran 2025 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Adem Korkmaz'ın, önümüzdeki haftalarda yapılması planlanan saha çalışmalarına, TARSİM'e, sürdürülebilir tarımsal üretimin önemine, Komisyonun bugünkü gündemine ve katılımcılara ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkan Yardımcısı Emine Feray Sezgin'in, sigorta sektörü, TARSİM, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun tarım sigortalarındaki rolü, yaşanan don olaylarının sonuçları, tarım sigortalarında farklı ülke örnekleri ve gündemdeki konular hakkında sunumu

2.- Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği Genel Sekreter Yardımcısı Mehmet Atilla Oksay'ın, Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği, TARSİM, sigorta sektörünün makro verileri, saha gözlemleri, tespitleri ve önerileri hakkında sunumu

3.- KTO Karatay Üniversitesi Doktor Öğretim Üyesi Seyfettin Kurt'un, tarım sigortacılığı, TARSİM, saha gözlemleri, yaşanan aksaklıklar ve çözüm önerileri hakkında sunumu

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkan Yardımcısı Emine Feray Sezgin; Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği Genel Sekreter Yardımcısı Mehmet Atilla Oksay ve KTO Karatay Üniversitesi Doktor Öğretim Üyesi Seyfettin Kurt tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
2025 YILININ NİSAN AYINDA ÜLKEMİZDE GERÇEKLEŞEN ZİRAİ DON OLAYININ SONUÇLARININ ARAŞTIRILMASI,
ÜRETİCİLERİN VE TARIMSAL ÜRÜNLERİN UĞRADIĞI ZARARLARIN TESPİTİ VE GELECEKTE YAŞANABİLECEK
BENZER OLAYLARIN ETKİLERİNİN EN AZA İNDİRİLMESİ İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ
AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613)

-----0-----
5'inci Toplantı
18 Haziran 2025 Çarşamba
-----0-----
I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

2025 Yılı'nın Nisan Ayında Ülkemizde Gerçekleşen Zirai Don Olayının Sonuçlarının Araştırılması, Üreticilerin ve Tarımsal Ürünlerin Uğradığı Zararların Tespiti ve Gelecekte Yaşanabilecek Benzer Olayların Etkilerinin En Aza İndirilmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 14.14'te açıldı.

Komisyon Başkanı Adem Korkmaz, önümüzdeki haftalarda yapılması planlanan saha çalışmalarına, TARSİM'e, sürdürülebilir tarımsal üretimin önemine, Komisyonun bugünkü gündemine ve katılımcılara ilişkin açıklama yaptı.

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkan Yardımcısı Emine Feray Sezgin tarafından, sigorta sektörü, TARSİM, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun tarım sigortalarındaki rolü, yaşanan don olaylarının sonuçları, tarım sigortalarında farklı ülke örnekleri ve gündemdeki konular,

Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği Genel Sekreter Yardımcısı Mehmet Atilla Oksay tarafından, Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği, TARSİM, sigorta sektörünün makro verileri, saha gözlemleri, tespitleri ve önerileri,

KTO Karatay Üniversitesi Doktor Öğretim Üyesi Seyfettin Kurt tarafından, tarım sigortacılığı, TARSİM, saha gözlemleri, yaşanan aksaklıklar ve çözüm önerileri,
Hakkında sunum yapıldı.

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkan Yardımcısı Emine Feray Sezgin; Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği Genel Sekreter Yardımcısı Mehmet Atilla Oksay ve KTO Karatay Üniversitesi Doktor Öğretim Üyesi Seyfettin Kurt tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, toplantıya saat 16.20'de son verildi.

18 Haziran 2025 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.14
BAŞKAN: Adem KORKMAZ (Burdur)
BAŞKAN VEKİLİ: Bülent TÜFENKÇİ (Malatya)
SÖZCÜ: Nilgün ÖK (Denizli)
KÂTİP: Mehmet Celal FENDOĞLU (Malatya)
----- 0 -----

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Çok Kıymetli Komisyon üyesi arkadaşlarımız, bugün sunum yapmak üzere çeşitli kurumlardan Komisyonumuza iştirak etmiş çok kıymetli misafirler, değerli basın mensupları; 2025 Yılı'nın Nisan Ayında Ülkemizde Gerçekleşen Zirai Don Olayının Sonuçlarının Araştırılması, Üreticilerin ve Tarımsal Ürünlerin Uğradığı Zararların Tespiti ve Gelecekte Yaşanabilecek Benzer Olayların Etkilerinin En Aza İndirilmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi ve bu konuda kurulmuş olan Komisyonumuzun toplantılarına devam ediyoruz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Adem Korkmaz'ın, önümüzdeki haftalarda yapılması planlanan saha çalışmalarına, TARSİM'e, sürdürülebilir tarımsal üretimin önemine, Komisyonun bugünkü gündemine ve katılımcılara ilişkin açıklaması

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Komisyon çalışmalarımızda önümüzdeki hafta sonunda bir Karadeniz programımız olacak Amasya, Tokat, Ordu, Giresun bölgesinde. Ondan sonraki hafta da yine saha çalışmamız devam edecek Manisa, Aydın, Denizli, Isparta, Burdur bölgesinde ve son olarak da yine Burdur'da 2 konuda çalıştay planlıyoruz. Bunlardan biri, Küresel Isınma ve İklim Değişikliği Gerçeğinde Sürdürülebilir Tarımsal Üretim. Artık tarımsal üretim yeni bir gerçekle yüzleşiyor bütün dünyada, ülkemizde de. Ülkemiz de değişen küresel iklimin kesişim kuşağında yer alıyor, Türkiye, hemen hemen her alanda bir şekilde etkisini gösteriyor; bazen kuraklık, bazen don, bazen dolu gibi. Bu konuyu masaya yatıracağız. Bu konunun uzmanları etrafında tarımsal üretimin bundan sonra hangi gerçeklerle yüzleşeceği ve bu konudaki stratejik yeni yönelimleri, olması gereken yeni yönelimleri tespit etmeye çalışacağız.

İkinci başlığımız da Sürdürülebilir Tarımsal Üretim İçin Türkiye'de Tarımsal Sigorta Sisteminin Yeniden Yapılandırılması. Saha çalışmalarımızda en çok karşılaştığımız konu. TARSİM yetkililerimiz de burada, Sayın Genel Müdürümüz de burada; istisnasız her toplantının gündem maddesi, hatta bazen öyle diyorum ben toplantılarda "kötü adam TARSİM" gibi isimlendiriyoruz çünkü herkes TARSİM'den şikâyetçi. Bir kısmı TARSİM'in poliçeleri zamanında ödemediği, bir kısmı TARSİM poliçelerinin kapsamıyla ilgili sorunların olduğu, bir kısmı yaptırmak istemediği ancak kredi kullanıldığı için zorunlu olarak yaptırdığı gibi TARSİM'le ilgili genel bir mesele var. İşte bu çalıştayda da sürdürülebilir tarımsal üretim, esasında stratejik sürdürülebilir gıda demek bu ve ülkelerin de birçok meseleden daha önemli, ister ulusal ister uluslararası jeostratejik konularda gıdada her zaman ayaklarınızın üzerinde durduğu bir zeminde olmanız gerekiyor. Bu gıdanın temel girdisi de tarımsal üretim yani burada dışa bağımlılığınızın sıfır olması lazım, her halükârda dışarıya da mal verebilir durumda oluyor olmanız lazım. Stratejik olarak önemli. Bu konuda da sürdürülebilir gıda için de bir güvence sisteminin olması lazım. Tarımla uğraşan insanların başlarına ne geleceği endişesiyle değil de tarımsal üretimle meşgul olması lazım. Başlarına herhangi bir şey geldiğinde de bunları destekleyen bir sistemin, bunların isteğine ya da sigorta yaptırmasına bağlı olmaksızın bir üretimi yapabiliyor olması lazım. Yani yaptığı üretim faaliyetinin giderlerinin en azından ve gelirinin en azından bir kısmının bir tür garanti içerisinde olması lazım. Tabii, bunun planlı tarımla birleşmesi gerekiyor, belki gıda istikrar fonu gibi bir fonla bütünleşmesi gerekiyor gibi birtakım enstrümanları var. Ama bizim, dünyada da Avrupa'da da tarımsal sigortacılıktaki ilkleri yapan ülkemiz, bu geldiği nokta itibarıyla tarımsal sigorta sistemini yeniden yapılandırma ihtiyacı, yaşanan şartlar, iklim şartları ve üretim yapısının değişimine bağlı olarak artık bu konunun bir irdelenmesi gerekiyor. Bu çalıştayımızda da bunu yapacağız. Türkiye'de, bu işi bilen akademisyen ve profesyonellerden oluşan bir ekiple bu konuyu tartışacağız.

Bugünkü gündemimiz de esasında bu tartışmalara da bir zemin hazırlamak açısından Komisyonumuzun Türkiye'deki sigortacılık konusunda gerek... Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkan Yardımcısı Emine Feray Sezgin Hanımefendi, yine Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Daire Başkanı ve TARSİM Yönetim Kurulu Üyesi Işıl Konya Hanım burada. Yine, Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği Genel Sekreter Yardımcısı Mehmet Atilla Oksay buradalar. Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği Kıdemli Uzmanı Erdoğan Aslan Bey buradalar. Yine, Konya Karatay Üniversitesi, aynı zamanda Komisyonumuzun da daimî görevlisi, öğretim görevlisi Doktor Seyfettin Kurt Hocamız burada, TARSİM Genel Müdürümüz Bekir Bey yine burada, daha önce de bir sunum yapmıştı. Yine, TARSİM Genel Müdür Yardımcımız Tufan Özer Bey de burada.

Şimdi sunumlarını yapmak üzere Türkiye Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkan Yardımcısı Emine Feray Sezgin Hanımefendi'ye, kendisine sözü bırakıyorum.

Buyurun.

III.- SUNUMLAR

1.- Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkan Yardımcısı Emine Feray Sezgin'in, sigorta sektörü, TARSİM, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun tarım sigortalarındaki rolü, yaşanan don olaylarının sonuçları, tarım sigortalarında farklı ülke örnekleri ve gündemdeki konular hakkında sunumu

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan ve değerli hazırun, öncelikle şahsım ve kurumum adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.
Bugünkü sunumumuzda... Sunumu aktarmaya çalıştım ama bir sorun var galiba, ekrana yansımadı.
Sayın Başkan, uygun görürseniz çıktılarından devam etsek olur mu? Teknik bir sorun yaşıyor çünkü.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Tamam. Çıktılar var bizim elimizde, değil mi?

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Sunuma ilk önce sigorta sektörünü kısaca tanıtarak başlayacağım, sonrasında TARSİM'le devam edeceğim. Bizim kurumumuzun tarım sigortalarındaki rolüyle devam edeceğiz. Sonrasında da 2005 yılında yaşanan don olaylarının sonuçları hakkında kısa bir bilgilendirme yapacağım. Dünya örnekleriyle devam edip en son olarak da gündemimizdeki konulardan bahsedeceğim.

Sigortacılık sektörü 49 tane hayat dışı, 16 tane hayat emeklilik, 4 tane hayat, 4 tane reasürans olmak üzere toplam 73 sigorta şirketinden oluşmakta. Aracılar 215 tane broker, 19 bine yakın acente, 76 bine yakın BES aracısından oluşmakta. İçinde TARSİM'in de bulunduğu 8 tane özerklik kuruluşumuz var DASK, TARSİM, SBM, Emeklilik Gözetim Merkezi, Tahkim, Sigortacılık Eğitim Merkezi, Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu ve Güvence Hesabı olmak üzere. Son olarak da 2 bine yakın gerçek ve tüzel sigorta eksper, 4 bine yakın tarım eksper ve 226 tane aktüerden oluşmakta. Bu gördüğünüz ekosistemin düzenlenmesi, gözetimi ve denetimi bizim kurumumuza tabi.

Kurumumuz 47 sayılı Kararname'yle 2019 yılında kuruldu ve bu sektörün bütün düzenlemeleri kurum tarafından yapılmakta.

TARSİM'e geçerse... TARSİM, üreticileri uzun vadede gelir istikrarına kavuşturarak, üretimde devamlılığı sağlamak için...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Sizin kurumun şeyi nedir, biraz böyle kafamızda şey yapsın...

Siz kendiniz sunumu bildiğiniz için, bizim de bildiğimizi düşünüyorsunuz. Bize bir çerçeve çizseniz sunumdan ayrı olarak... "Biz neyiz?" yani Türkiye'de sigortacılık sisteminin neresinde TARSİM'i konuşacağız?

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Şimdi şöyle: Sigortacılık sisteminde biz özel sigortalara bakıyoruz, BES de dâhil bunun içine. Buradaki sigortacılık sisteminde şirketlerimiz TARSİM'de...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yani "Özel sigortalara bakıyoruz." dersiniz kamuyu, Sosyal Güvenlik Kurumunu ayırıyorsunuz. Başka neyi ayırıyorsunuz burada?

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Sosyal Güvenlik bizde değil, aynen. Biz kasko, trafik, hayat, bireysel emeklilik, sağlık gibi özel sigortalara bakıyoruz.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Tamam, tekrar ediyorum: Ne dışarıda kalıyor? Ben biraz konunun bütünü öğrenmeye...

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - SGK dışarıda.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ne dışarıda kalıyor?

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Kamu dışarıda kalıyor.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Kamudan kastettiğiniz SGK mi?

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - SGK.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Başka?

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - SGK, başka yok. Zaten SGK var sigortacılık olarak...

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Ticari alacak sigortası dâhil mi?

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - "Ticari alacak sigortası" dedi Bilal Bey.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - O da bizde.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bir de bankaların emeklilik sistemleri var, İş Bankası emeklilik sistemi gibi.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Vakıf Sandık da bizde.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Esasında, bütün sigortacılık sizde, SGK'yi ayırdığımız zaman; şimdi oturdu.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Bütün sigortacılık sizde.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bunun nesi sizde, siz ne yapıyorsunuz burada?

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Düzenlemesi, gözetimi ve denetimi bizde Sayın Başkanım.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Genel esaslarla, sistemin işleyişi, normlar konulması, denetlenmesi...

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Düzenlenmesi ve gözetimi...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yani yeni sigorta sisteminin ilave, dâhil edilmesi ya da çıkarılması gibi bütün şeyler...

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Ruhsatlandırma...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yeni bir sigortacılık branşı kurulacaksa buna siz karar veriyorsunuz.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Evet, biz karar veriyoruz.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Şimdi, biz TARSİM konusuna biraz daha gelebiliriz diye düşünüyoruz. Biz derslerde anlatırken genelde hiçbirinin bu konuyu bilmediği üzerinden bir genel çerçeve çizeriz, o anlatılan konu biraz daha zihnimize oturur. Buyurun.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Bu ekosistem bayağı kalabalık. İlk slaytında da olduğu gibi, TARSİM özerkli kuruluşlar arasında yer alıyor. TARSİM'in düzenlemesi, denetlemesi de bizde.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ömer Ağabey, hoş geldiniz tekrar. Cümleten başımız sağ olsun, ben Komisyon adına ileteyim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sağ olun.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - TARSİM'le devam edersem... Üreticileri uzun vadede gelir istikrarına kavuşturarak üretimde devamlılığı sağlamak için doğal afetlerin tarımsal üretimde neden olduğu zararları sigorta prensiplerine göre karşılamaktadır. Şeffaf, güvenilir, çağdaş, sürdürülebilir ve kâr amacı olmayan bir sigorta sistemidir.

Şimdi, tarihçesine bakarsak aslında, 1957 yılında bitkisel ürün dolu sigortasıyla başladık ve 2006 yılında da tarım sigortaları yapısına havuz oluşturarak başladık.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yanlış anlamayın, lafınızı bölmeyi sevmem ama bir soru sorabilir miyim bu sunumla ilgili?

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Buyurun.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - "Sigorta prensipleri" ile "kâr amacı olmayan" bir çelişki değil mi?

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Aslında şöyle: Burada bir havuz kuruluyor.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yani sigorta sistemi, sigorta prensibi özünde, neticede aktüeryal dengeye dayanır.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Tabii ki.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Aktüeryal dengede de ister istemez sistemin kâr ediyor olması lazım ki sürdürülebilir olsun.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Evet.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Özel sigortadan konuşuyoruz ama arkasından diyorsunuz ki: "Kâr amacı olmayan."

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Evet, kamu yararı da olduğu için burada kâr amacı gütmüyor TARSİM. Kamu yararı olarak...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Nasıl sürdürülebilir oluyor? Burada bir çelişki var gibi duruyor kendi içinde.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Ben cevap vereyim.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Tabii ki buyurun. Bekir Bey'e sözü verelim.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Başkanım, aslında çelişki yok. Burada "kâr amacı" olarak addedilen şu: Ortak olan sigorta şirketlerine artan parayı, kârı dağıtma özelliği yok yani rezerv olarak tutma özelliği var, sistem kendini devam ettirebilmek için rezerv tutmak zorunda. Dolayısıyla, bu rezerv kârdan geliyor, kâr elde ederse rezerv oluşturuyor ve riski daha geniş kapsamda genişletebiliyor ama bunu özel veya tüzel kişilere dağıtma özelliği yok yani sigorta şirketlerine vesaireye dağıtma özelliği yok; sadece kamunun, havuzun parası olarak devam ettiriyor.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Kamunun bir havuzu var mı burada?

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Var, TARSİM havuz.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Hazinesinin payı var mı?

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Pay olarak yok.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Nasıl oluyor ki? Hazine bir şey koymazsa zorla sigorta şirketlerinden bu havuza para mı koyduruyor?

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Yok.

Başkanım, şimdi, işleyiş içerisinde bir havuz var ve bu havuzun tüm yapısal işlemlerinde Yönetim Kurulunda 4 kişi kamuda görevli, 7 kişinin 4'ü.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yönetime geçmiyorum.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Kamu olması şu açıdan önemli: 4'ü olduğu zaman kamusal nitelikte karar alınabiliyor, özel nitelikli diğer birimlerin kararda bir hükmü yok.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ben sermayeye bakarım. Yani kamu adına yöneticiler var olunca oradaki operasyonunun kamu operasyonu olması anlamına gelmiyor.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Havuz ilk kurulurken bir sermaye konmuş değil yani havuz işleyiş içerisinde...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Kamunun herhangi bir payı yok.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Yok Başkanım.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Burayı bir netleştirelim çünkü burada "kamunun yönetiyor olması... Kâr amacı gütmüyor..." dediğiniz zaman sanki kamu buraya bir para koymuş gibi bir şey anlaşıyor ama böyle bir şey yok. 26 ya da 27 diyebiliyorum

şirket, özel şirket, yüzde 3,67'ydi, yanılmıyorsam, bir payla ortaklar buraya ve bunlar... Niye bu özel sektör ya da kurumsal şirketler buraya ciddi bir pay koysunlar? Bir gelir beklentileri yok mu bunların? "Sigortacılık prensibi" dediğiniz için soruyorum. Öyle demeseydiniz, sigortacılık ilkeleri değil, kamu yararı... SGK'de böyle. SGK emekli maaşını ödemek için gerekirse Hazine'den pay aktarıyor ama burada bir Hazine'den pay aktarma yok. Devlet de buradan hasar durumunda prim satın alıyor sistemden, değil mi? Devlet poliçe satın alıyor bir anlamda sistemden kamu. Yani niye? "Kamu desteği" dediğiniz konu Hazine'den aktarılıyor değil mi TARSİM'e, her poliçede aktarılıyor. Yani esasında sermayeye pay koymuyor ama bir şirketten sanki böyle bir hizmet satın alıyor gibi, sigorta hizmeti satın alıyor devlet. İşte, ben burada o zaman şuna takılıyorum: Yani neresi kamu bunun? Devletin herhangi bir yerden bir ihtiyacını karşılamak için mal ve hizmet satın alınmasından farkı ne olayın? Herhangi bir şirketten, özel şirketten ihaleyle bir yatırım ya da mal ya da hizmet almasında TARSİM'den bir sigorta poliçesi satın alması arasındaki fark ne? Biraz ajite edici sorular oldu ama biz de yaklaşık bir aydır iki aydır her gittiğimiz yerde "TARSİM... TARSİM..." denilince neymiş bu TARSİM... Biraz sigortacılığı öğrenelim, biraz TARSİM'in konumunu öğrenelim çünkü çalıştayda da bu konu masaya yatırılacak, orada da katkılarınıza ihtiyaç duyulacak.

Bir daha soru sormayacağım, soru haklarımı kullandım.

Evet, söz alacaksınız bu soruya buyurun.

TÜRKİYE SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI MEHMET ATILLA OKSAY - Sayın Başkanım, şöyle arz edeyim: Türkiye'de sigortacılık sistemine baktığımız zaman, özel sigortacılıkta 2 türlü teminat verme yöntemi var. Bir tanesi özel sigorta şirketleri aracılığıyla. Yani bu özel sigorta şirketleri arasında kamunun payı olduğu sigorta şirketleri de var bu arada, Türkiye Sigorta gibi, Türkiye Hayat Emeklilik gibi. Bir de özellikli alanlarda, tarım gibi, doğal afetler gibi, nükleer enerji gibi, bu alanlarda işin yönetimi zor olduğu için sigorta havuzları kuruluyor. Dolayısıyla, sigorta şirketleri burada 2 türlü rol alabiliyorlar: Birincisi aracı olarak çalışıyorlar ve aracı olarak çalıştıkları için de bir komisyon alıyorlar. İkinci yöntem de ürettikleri prim kadar bir payları oluyor, hasar olduğu zamanda hasardan aynı oranda pay alıyorlar. Bu, havuz mantığı; sigorta sisteminden, sigorta şirketlerinden farklı. TARSİM ve Doğal Afet Sigortaları DASK da aynen yurt dışında da örnekleri olduğu gibi bir sigorta havuzu aslında. TARSİM'de ilk başta da arz ettiğim örnek kabul edildi, yani sigorta şirketleri TARSİM adına poliçenin pazarlamasını yapıyorlar satış kanalları aracılığıyla. Bütün teminatı TARSİM veriyor, hasar işlemlerini TARSİM yönetiyor, sigorta şirketleri burada aracı olarak çalışıyorlar, işin pazarlamasını yapıyorlar.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Onun da komisyonunu alıyorlar.

TÜRKİYE SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI MEHMET ATILLA OKSAY - Evet.

Bu arada, bahsetmiş olduğunuz prim aktarımı da bu tür havuzlarda devlet 2 şekilde yardım yapıyor: Ya reasürans desteği veriyor, DASK'ta olduğu gibi, belli bir tutarı aşarsa, TARSİM'de de var aynısı ya da prime belli oranda katkıda bulunuyor. TARSİM'de prime yüzde 7'yle yüzde 65 arasında değişen oranlarda çiftçi yerine bir katkıda bulunuyor.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Reasürans desteği yok ama? TARSİM'de yok.

TÜRKİYE SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI MEHMET ATILLA OKSAY - Hasar fazlası reasürans desteği var ama uluslararası piyasaların üzerinde teminat bulunamayan bölümler için var, yani çok yüksek tutarlarda o. Genelde ona ihtiyaç duyulmuyor.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Genellikle prime destek veriyor yani poliçe satın alırken vatandaşa destek veriyor. Dediğim konuya geliyor. Yani bir şirket...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - O anlamda sürdürülebilirliği yok değil mi? Sürdürülebilirliği olmayan bir sistem bu.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Evet, işte buna bir şey yapacağız.

Evet, siz devam edin artık bu şeyden sonra Emine Hanım.

Buyurun.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Bir de Atilla Bey'in söylediğine ek olarak, aslında doğrudan kamu değil de kamu-özel sektör iş birliğinin çok iyi bir örneği olarak zaten görünüyor burada çünkü sigorta şirketleri özel tarafı teşkil ediyor işte kamu tarafında hem Tarım Bakanlığı hem de SEDDK'nin de yönetiminde yer aldığı havuz. Böylece hem kamu hem özel sektörün bir arada olduğu bir iş birliği şeklinde ilerliyor, hem de devletin kontrolü ve denetimi altında.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Evet, bunu biraz deşeceğiz ilerleyen zamanlarda, böyle olduğunu umut ediyoruz.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Tabii ki.

Şimdi, tarihçesinden kısaca bahsediyordum. Burada ilk başta bitkisel ürün ve dolu sigortası olarak 1957 yılında başladı, 2005 yılına kadar ürünler eklendi ve Tarım Sigortası Kanunu 2005 yılında çıktı, 2006'da da tarım sigortası havuzu kuruldu. 2006'da 4 ürünle başlamıştık biz, 4 teminatla başlamıştık, 2025'e kadar da bu sistem ihtiyaçlar doğrultusunda gelişerek yeni bir yapıya kavuştu. Tarım sigortalarının yasal çerçevesine geçerseniz, Türkiye'de sigorta sektörü esas olarak Türk Ticaret Kanunu ve Sigortacılık Kanunu'yla düzenlenmekte ancak tarım sigortalarının kendine ait bir kanunu var. Ayrıca, bu kanuna dayanarak 2006 yılında iki tane ana yönetmelik yayınlandı. Bu yönetmeliklerden biri tarım sigortaları havuzunun yapısını, kapsamını, faaliyetlerini ve finansmanını tanımlarken diğeri tarım sigortalarına ilişkin işlemleri düzenlemektedir. Her yıl iki farklı türde Cumhurbaşkanlığı kararı yayınlamaktayız. Bunlardan biri ürün, risk, bölge ve işletme ölçeğine göre devlet prim desteğinin kapsamını, ürünleri ve miktarıyla ilgilidir, diğeri karar ise devletin hasar fazlası desteğiyle ilgilidir. Sizin dediğiniz gibi reasürans kısmı burada devreye giriyor. Genel şartlar her sigorta branşı için hazırlanan ve sigorta şirketlerinin aykırı hareket edemeyeceği şartlardır. Buradaki genel şartları, tarife talimatları her yıl havuz yönetim kurulu tarafından hazırlanıyor, kurumumuz tarafından da onaylanarak güncelleniyor.

Şimdi, TARSİM'in kurumsal yapısından bahsedeceğim. TARSİM'de 7 yönetim kurulu üyemiz mevcut, kamudan ikişer, sivil toplum kuruluşlarından birer olmak üzere 4'ü kamudan geliyor Bekir Bey'in de dediği gibi. TARSİM AŞ'den bahsedeceğim. Burada yönetimin diğer bir kısmı da havuzun tüm görev ve operasyonlarını yürüten işletici şirket olan TARSİM AŞ. Tarım sigortası ürünlerinin geliştirilmesi, tarife ve teminat esaslarının belirlenmesi, aktüerya ve hasar tespitine ilişkin atamalar bu şirket tarafından gerçekleştiriliyor. İşletici şirket tarım sigortacılığı yapma yetkisine sahip ve SEDDK tarafından ruhsatlandırılmış tüm sigorta şirketlerine sigorta şirketinin eşit ortaklığıyla kurulmuş bir anonim şirket.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - İşletici şirket dediğimiz, bizim Bekir Bey'in Genel Müdür olduğu şirket.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Evet, TARSİM Anonim Şirketi.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - 7 yönetim kurulu üyesi var.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - 7 yönetim kurulu üyesi var.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - 2'si Tarım Bakanlığı'ndan, 2'si Sigortacılık Denetleme Kurulundan.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Bizden, kurumumuzdan, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumundan.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Türkiye Ziraat Odaları Birliğinden ve Türkiye Sigorta Birliğinden, Sigorta Birlik de var.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Evet, bir de TARSİM'den Bekir Bey var, TARSİM'de de 26 tane şirketin eşit paylarla kurulmuş, bir ortaklığıyla oluşturulmuş bir sistem.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bu işletici şirket oluyor artık?

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Evet, işletici şirket oluyor. Burada kamu-özel sektör iş birliğinin açık bir örneğini görüyoruz.

Bizim bu tarım sigortalarındaki kurumumuzun rolüne geçerseniz, biz burada devlet destekli tarım sigortalarına ilişkin mevzuat çalışmalarını Tarım ve Orman Bakanlığı ve TARSİM'le birlikte yürütmekteyiz. Kurumu temsilen havuz yönetim kurulunda 2 personelimiz görev almakta. Sigortacılık uygulamaları açısından biz TARSİM'i denetliyoruz. İşletici şirketin ana sözleşme değişikliklerini de biz onaylıyoruz, sözleşmesini de biz onaylıyoruz. Genel müdür ve genel müdür yardımcısı atamalarında uygunluk veriyoruz. Tarım sigortaları havuzu...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yani sizin uygunluk vermediğiniz bir genel müdür atanamıyor demek mi?

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Atanamıyor evet.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Görüş değil yani uygunluk veriyorsunuz.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Yok, uygunluk veriyoruz, evet.

Tarım sigortaları havuzu eksperlik belgelerini biz veriyoruz, reasürans, portföy yönetimi ve tanıtım faaliyetleri ile gerekli görülen diğer komisyon faaliyetlerinde katılım sağlıyoruz.

Kurumsal yapı ve risk transferinden bahsederseniz, sistemi kısaca anlatacağım burada size. Tarımsal faaliyetler için sigorta talep eden çiftçiler sigorta şirketlerine ve dağıtım kanallarına önce başvuruyor. Sigorta şirketleri talebi değerlendiriyor, poliçe düzenliyor ve TARSİM adına standart tarım sigortası sözleşmesi yapıyor. Çiftçi poliçede belirtilen primin belli bir kısmını ödüyor, devlet de çiftçinin sigorta priminin geri kalanını destek için ödüyor. Çiftçilerin tüm primleri sigorta şirketleri tarafından tahsil edilip bu primlerin tamamı TARSİM'de toplanıyor, TARSİM'e devrediliyor. Sigorta şirketleri bu faaliyetlere karşılık TARSİM'den komisyon alıyorlar, aracı komisyonu alıyorlar, acente gibi çalışıyorlar.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Nasıl bir komisyon bu, biraz bu kısım...

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Acentelerde şu an sigorta şirketlerinin ürünlerini satıyorlar ya Sayın Başkanım...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Evet, evet.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - ...onlar komisyon alıyorlar ya, aynı şekilde, şirketler de TARSİM'in acenteliğini yapıyor aslında, ürünü pazarlıyor.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bu 26 şirket...

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Evet, o 26 şirket.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bu 26 şirketin değişik şubeleri oluyor mu Anadolu'nun herhangi bir yerinde, kendileri...

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Tabii ki oluyor, mesela, Türkiye Sigorta, Ziraat Bankası...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bütün şirketlerde poliçelerdeki sistem aynı sistem mi?

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Evet, aynı sistem.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yani birbirleriyle rekabet ediyorlar mı?

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Yok, yok; tarifesi belli.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bir tekel var esasında burada, bir anlamda.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Yani bizim ürünümüz tekel...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Çünkü siz bir trafik sigortası veya kasko yaptırmak istediğiniz zaman şirketler birbirleriyle rekabet ediyor ve birinin 15 liraya çıkardığı primi biri 5 liraya verebiliyor. Yani vatandaşın burada bir tercih şansı yok.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Yok, burada tek prim, TARSİM'in belirlediği prim, bizim belirlediğimiz onayladığımız prim çıkıyor tarifiede.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Tek şirket ya yani yapı gereği böyle. Bu mümkün müdür ben onu bir dosta sordum da "ikinci bir rekabete açılması bu sistemde mümkün değil." dediler. Belki uluslararası bir büyük, dev sigorta şirketleri falan da faaliyet yapabilse olur mu diye bilmiyorum ama...

BİLAL BİLİCİ (Adana) - İspanya'da falan da varmış, oradaki...

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Onlara geleceğiz, dünya uygulamalarımız da var.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Dünya örnekleri, evet...

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Evet. İspanya bu konuda en ünlüsü.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Devam edin.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Burada sigorta şirketleri işte bu faaliyetlerine karşı TARSİM'den komisyon alıyorlar, TARSİM reasürans şirketlerine, reasürans teminatı sağlama yetkisine de sahip yani üstlendiği riski reasürans şirketlerine de devredebiliyor, TARSİM'in bu yetkisi var. Eğer reasürans teminatı yetersiz kalırsa da devlet hasar fazlası desteğini sağlıyor. Burada devlet de reasürans kısmında elini taşın altına koyuyor ama Atilla Bey'in dediği gibi, çok yüksek limitler olunca...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bunun gerçekleşme durumu nedir Türkiye tarihinde yani? Bu "reasürans desteği" dediğiniz, o benim dediğim yani sermayede...

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Çok düşük, bir kere gündeme geldi.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Nerede geldi o mesela, var mı örneği?

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - 2007 yılında, ilk başladığımız yıl içerisinde meydana geldi Başkanım, don riskini ilk teminata aldığımız yıldır 2007 yılı, tam yıl olarak ve çok düşük bir ücrette hasar fazlası meydana geldi, onu da "devlet hasar fazlası desteği" olarak alındı. Bunun için her yıl Cumhurbaşkanlığı kararı çıkıyor ve alınan reasürans planı Cumhurbaşkanlığı tarafından da onaylanıyor. Bu şekilde yürüyor işlem.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Anlaşıldı, tamam.

Evet, buyurun, devam edin.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Bu devlet destekli tarım sigortası da 10 tane branşı kapsıyor. Bu tüm branşlarda yüzde 50 prim desteğimiz var. Meyvelerde don riskinde yüzde 67 prim desteğimiz mevcut. Gelir korumasında yüzde 60, köy bazlı verimde de yüzde 70 prim desteği sağlamaktayız.

2005 yılında yaşanan don hasarı sonuçlarına gelirsek; burada don riski teminatı olarak biz bitkisel ürün, köy bazlı verim, gelir koruma sigortalılarını kapsıyorduk. Burada meyve ürünlerinde don riski priminin 2/3'ü devlet tarafından karşılanıyor. Özellikle don riskinde 2/3'ü devlet tarafından karşılanıyor.

Don sonuçlarına bakarsak; 74 milyarlık bir teminatımız vardı, 7 milyar prim alındı, 184 bin poliçenin neredeyse yüzde 62'sine hasar isabet etti. 114 bine yakın poliçede hasarımız var. Burada etkilenen çiftçi sayımız 90 bine yakın bulunuyor. Gerçekleşen don hasarımız 21,6 milyar TL, ödenen don hasarımız da 1,5 milyar TL şu ana kadar. Bu don hasarından en fazla etkilenen ürünlerin başında üzüm geliyor, neredeyse yüzde 52'si üzümünden geliyor.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bu sizin kastettikleriniz TARSİM poliçesi yaptırmış olanlar.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Tabii ki.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yani artık poliçe dışındaki konuları konuşmuyoruz yani hani bir yanlış anlaşılma olmasın.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - TARSİM poliçesi yaptırmış olanlar ve ayrıca don teminatı içerenler...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ve don teminatı almış olanlar...

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Evet, içerenler.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Başka bir şeyi konuşmuyoruz TARSİM'le ilgili.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Yok, başka bir şey konuşmuyoruz Başkanım.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Evet, "don hasarı" diyoruz çünkü.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Burada hasarların neredeyse yüzde 52'si üzümünden geldi; bunu kayısı, fındık, elma ve nektarin takip ediyor.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yani "üzüm" derken daha çok Manisa bölgesi mi ağırlıkta?

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Manisa'da sigortalılık yüzde 54 ve oradan geliyor, evet.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Oradan geliyor.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Buradaki şey şu: Elma gibi ürünlerde çiçek açım döneminde hâlâ TARSİM yapılıyor ya, bunlar daha sonra TARSİM yaptıracakları için bu onun içine dâhil değil.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Onu da soralım şimdi.

Onu konuda bir değişiklik yapabildik mi? Bu konu çok tartışılıyor Bekir Bey, hani sizin klasik mevzuatınızda ilk sunumda da bunu tartışmıştık, "Ya, işte, tomurcuk yok, kırmızıya döndü, bilmen ne." bu tartışma, Ya, bu dönemde ağaçlar gitti, yani böyle bir yerde donun teminatının olmaması kabul edilebilir bir şey değil diye konuşmuştuk bunu.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - İçinde o yok değil mi?

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Yok, yok, Başkanım.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bu konuda bir şey var mı peki, bir çalışma var mı?

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Çalışıyoruz Başkanım, Şimdi, yalnız hani "ağaçlar gitti"de bir düzeltme yapmamız lazım. Elma ağaçları eksi 40'a kadar dayanır, kayısı ağaçları eksi 30'a kadar dayanır yani ziraat terminolojisinde burada çok dayanacak özellik var; en az dayanan da limon, portakal gibi turunçgillerdir, o da eksi 15'e kadar dayanır. Yani ağaçlardaki özelliğin haricinde ürün ayrı, ürünün etkilenmesi ayrı. Biz sizlerin...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yok, ben ağaçlar derken bütün ağaçlar kurumuş anlamında söylemiyorum. Ağaç kollarının bile... Kayısıda gördük, ürün gitmiş ama bu, dediğim gibi, sizin don teminatınızda çiçek ya da tomurcuğa...

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Yıllık sürgünler diyelim Başkanım yani yıllık sürgünlerde etkilenmeler var ama ağacın kendisinde normal olarak çok büyük bir etkilenme yok.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Sürgünler gitmiş, yeni sürgünler çıkmış Malatya'da.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Evet, sürgünlerde...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bu senenin ürünü gitti, bir de bazı bahçelerde senenin ürünü de yok.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Şimdi şunu bir tamamlayalım Başkanım: 18 milyon ürün vermeyen yeni fidan var. Bunlarla ilgili bir tespit yapıldı mı mesela? Yani sizin söylediğiniz, mevcuttaki var olan elma bahçeleriyle ilgili ama şu anda verilere göre 98-99 milyon elma ağacının 18 milyonu yeni dikilen fidan, daha meyve vermemiş. Bunlarla ilgili bir tespit yok herhâlde çünkü onlarda...

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Sayın Vekilim, bildiğiniz üzere bunu Tarım Bakanlığımız yapıyor, biz sigortalılar üzerinden...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - O sigortaya girmiyor.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sigortayı diyorum.

O ağaçlarla ilgili sigorta yapılmadığı için yani ağaçlar...

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Tabii, tabii; o TARSİM'e girmiyor. Bizim derdimiz sigorta teminatı satın almış...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - "Ağaçlar zarar görmedi." dedi ya ilk başta...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Evet, evet; o ayrı. Mesela, bazı yeni...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Mesela, ceviz ağaçları kurumuş...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bu belki Bakanlığın konusu ama TARSİM'de bizim o dediğimiz konuda yani siz "Rekolteyi bilmiyoruz ki." dediniz ya... Hani, bu tomurcuğa gelmesinin esprisi şu: "Evet, kardeşim, bu bir tomurcuk, artık bu belli; ağaç meyveye duruyor." Bunu teminat altına alıyorsunuz ama henüz tomurcuk öncesi olan bazı geççi türler var, bu geççi türler de sizin kapsamınıza girmiyor. Bunun oranı nedir sizde, böyle bir çalışma var mı?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Başkanım, ben şunu sorayım: O arkadaşların bize anlattığına göre "Bu tomurcuk çiçek açmadan TARSİM sigortayı yapmıyor." diyorlar. Böyle bir şey var mı?

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Şöyle; biz sigortayı ilk baştan yapıyoruz Başkanım yani çiftçi Kasımın 1'inden itibaren sigorta poliçesi düzenleyebiliyor, parasını da hasattan bir ay sonra ödemek üzere para ödemesiz bir sigorta başlangıcı başlamış oluyor ama sezon ne zaman başlıyor? Bildiğiniz gibi, sezon özellikle elmada nisandan itibaren, sert çekirdekli birer biraz daha erken -martın sonu- yumuşak çekirdekli birer, elmalar da nisandan itibaren çiçek açma, tomurcuklanma evresine başlıyor. Biz geçen sunuda göstermiştim aslında hangi evrede başladığını.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Evet, evet.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Başkanımızın söylediği şu, bize geçen sefer de konuşmalarında söyledi: "Ya, bunlarla alakalı temel bir baz sigorta geliştirebilir misiniz?" Biz de şu an yoğun olarak ona çaba harcıyoruz yani bunların her birini de teminat kapsamına alabilecek bir baz sigorta, temel sigorta -ismini ne koyabileceksek- yapabilir miyiz? Şu anki çabamız, gayretimiz onun üzerine Başkanım ama bunun için biraz zaman gerekiyor.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Benim sorduğum şu, çiftçi diyor ki: "Ben gittim, sigorta yaptıracağım, tomurcuklanma olmadan sigortayı kabul etmediler." diye bir ifade var.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Tam tersi, sigortanın tomurcuklanmadan çok önce yapılması lazım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - "TARSİM yapmıyor." diyorlar.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Tam tersi, yapıyor; orada bir bilgi şeyi var.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Tam tersi, yapıyoruz; kasımda yapıyoruz Sayın Vekilim, kasımdan başlayarak yapıyoruz, daha tomurcuk yok ortada.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Tomurcuklanma geldiği zaman zaten sigorta yapmıyor, "Risk dönemi bitti artık." diyor.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Tomurcukta bitiyor.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Tam tomurcukta bitiyor.

ABDULLAH DOĞRU (Adana) - Adana'da şöyle bir sorun yaşadık, özellikle patatest: Gerçi patates büyümüştü, "Sigorta kapsamına 1 Marttan sonra alın." dediler ama öncesinde donu yiyince sigorta kapsamı dışında kalıyor yani sigorta yapılmadı patatest.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Patatesteki durum farklı.

ABDULLAH DOĞRU (Adana) - Adana'daki patatesten bahsediyorum, Niğde'deki patatesten bahsetmiyorum; tarihleri farklı çünkü.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Evet, evet; onlar erkenci ürün. Erkenci turfandadan faydalanabilmek için erken ekiliyor, erken ekildiği için de biz o bölgedeki Alata Araştırma Enstitüsüyle beraber bakıyoruz, hangi sezondan itibaren ekilmesi lazım, uzun yıllar ortalamasında orada ne zamanlarda don oluyor ve buna bağlı olarak da üreticiyi o 1 Mart tarihi yönlendirmek için yani "Ondan sonra orada mutlaka bir don olma hadisesi olabiliyor, onun için erken ekme." diyoruz ama üretici turfanda daha yüksek ücret elde ediyor diye erken ekmeyi tercih ediyor, bu sefer de etkileniyor ama patatesten donda ürün kaybı - Sayın Vekilim siz de çok iyi biliyorsunuz- olmuyor çünkü patates zaten toprağın altında. Orada sadece sürgünler zarar görüyor, yeniden sürgün vererek üretim on beş gün gecikiyor.

ABDULLAH DOĞRU (Adana) - Verim kaybı var, ürün kaybı yok ama verim kaybı var.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Evet, verim kaybı zaten olur ama ürün kaybı olarak, tam olarak ürün gitmiyor. Onu önemli özellik olarak arz ediyorum size.

ABDULLAH DOĞRU (Adana) - Doğru.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Şimdi şeyi sorayım burada...

Bekir Bey, ben tekrar çok özür diliyorum, biz bugün biraz sigortacılığı anlamak istiyoruz.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Tabii ki Başkanım.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Komisyon üyelerimiz de böyle zaman zaman soru sorarsa şey yapmayın.

Şimdi, toplam don primi bu dönemde 7 milyar TL'lik. Bu 7 milyar lira, devletin katkısı dâhil sisteme aktarılan para mı?

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Evet, evet; 40 milyar lirayı bulmasını bekliyoruz yıl sonunda.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Gerçekleşen miktarsa 21,6 milyar TL. TARSİM'in ödeyeceği rakam mı bu?

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Evet.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yani bugün için şu rakam, belki bu rakam biraz daha yükselecek. Bunun 1,5'ünü ödediniz, 21,6'yla ilgili süreç devam ediyor, geri kalanıyla ilgili. Doğru mudur?

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Poliçenin sonlanması bekliyoruz çünkü poliçede belli bir süremiz var, o bitene kadar riskin gerçekleşme ihtimali devam ediyor.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Başkanım, sizin gittiğiniz seyahatlere benim bölge müdürlerim de katıldılar, tabii, onların aktardığı özellikleri de size aktarayım. Yüzde 100 hasarı ödüyoruz, bakın, kesin tespit ettiğimiz yüzde 100 hasarı ödüyoruz ama şimdi asmada üzüm var, bundan sonra da dolu olabilir mi? Allah korusun ama olabilir. Fırtına olabilir mi? Olabilir. Ben şimdi ödersem poliçe bitmiş olur. Ödememe bir teknik özellik, sigorta tekniği açısından ödemiyoruz. Yani hasat tarihini de çiftçi kendisi veriyor, onu da biz vermiyoruz, hasadı ne zaman kendisi beyan ederse, o tarihe göre biz ödemeyi yapmış oluyoruz Başkanım.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Bekir Bey, şöyle bir şey var, diyelim ki yüzde 95 hasarlı bahçe, siz doğru bir mantıkla sezon sonunu yani hasat zamanını bekleyeceksiniz ama şöyle bir şey geliştirilemez mi: Yüzde 20 gibi, 25 gibi mahsuben bir ödeme, ön ödeme yaparak çiftçi de rahatlatılamaz mı?

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Sayın Bakanım, orada da o zaman çiftçiden prim almak gerekiyor, biz prim almıyoruz çiftçiden. Primin yüzde 85'ini çiftçi ödemiyor. Yani şimdi, diğer sigorta şirketlerinde peşin ödüyor, peşin alıyor dolayısıyla orada farklı oluyor.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - "Peşin ödese öderiz." diyorsunuz.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Evet.

Hasattan bir ay sonra ödeme alıyoruz biz çiftçiyi zora sokmamak için, bunu da arz ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bayağı teknik bir konuydu. "Ya, neden yüzde 80-90, hiç olmazsa yüzde 20-25 ödensin?" gibi bir konu, o zaman buna bir teknik cevap oluyor öyle mi?

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Evet efendim.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Öbür türlü, ödeyince mahsuplaşması gerekecek...

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - TARSİM'in gelir kaynağı devletin ve çiftçinin ödediği prim; şimdi, çiftçi bir şey ödemedi...

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Ortalama yüzde 10'unu falan ödüyor çiftçi.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Evet, başlangıcında yüzde 15 ama esas yüzde 85'i hasattan bir ay sonra Başkanım.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yine de bu konu üzerine bir çalışmak gerekebilir yani yüzde 80 ve 90 üzeri olanlarda çiftçinin ödeyeceği primin üstünde de bir alacak bakiyesi oluşturup bir ödeme yapılabilecek dengede sanki bir şey yapılabilir diye düşünüyorum. Yani çiftçi 10 lira ödeyecek, yüzde 75'i 20 liraysa siz 10 lirasını mahsup edip 10 lirasını ödeyebilirsiniz ama bu da belli bir oranın üzerine çıktığı anda mümkün olabilir.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Yalnız, havuzun da geliri primlerden dolayısıyla diğer primler de ödenecek ki Başkanım, ben oradaki zararı karşılayayım. Yani bu yıl diyelim, Edirne'den, Konya'dan primleri topladım, Manisa'dakini ödüyorum, oradakinin ödeme tarihi de hasattan bir ay sonra.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Diğer sigorta kollarından da ödemeler gelecek.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Tabii, havuza geliş kaynakları da bu noktada olduğu için...

Arz ederim.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Anladım, teknik bir konu ama bakmak lazım bu konuya da.

Özür dilerim, bir daha sözünüzü kesmeyeceğim demiştim ama...

Buyurun.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Hiç sorun değil, sağ olun.

Don hasarında en fazla etkilenen ürünlerde kalmıştık. Üzüm yarısından fazlasını alıyor, bunu, kayısı, fındık, elma ve nektarin takip ediyor. İl bazında baktığımızda da ilk sırada yine yüzde 51'e yakını Manisa'dan geliyor, Malatya takip ediyor, Ordu, Giresun, Mersin, Konya, Niğde, Karaman, Düzce ve Kayseri ilk 10 sırada. Tarım sigortalarında SEDDK'nin denetleyici rolü de var. Tarım Sigortaları Kanunu'nun 11'inci maddesine dayanarak kurumumuz burada sigortacılık yönünden denetimden sorumlu, diğer tüm denetimler, idari ve mali denetimler de Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yapılmakta. Bu yapıyla TARSİM, devletin denetimi, gözetimi ve garantisinde olan bir sigorta sistemidir. Cumhurbaşkanı kararı kapsamında da tarım sigortaları konusunda hazırlanan genel şartlar, tarife ve talimatlar SEDDK onayıyla yürürlüğe girmektedir. Yani bu tarife ve talimatlarda primler belli, o yüzden tek bir prim tutarı alınıyor, rekabet olmuyor.

Dünyada tarım sigortalarına baktığımızda uygulama iki türlü olmakta, özel sektör sigortaları ve bizdeki gibi devlet-özel sektör iş birliği şeklinde görüyoruz. Dünyada uygulanan tarım sigortaları programı da 4 çeşit; risk sigortası, verim sigortası, gelir sigortası ve indeks sigortası şeklinde. Bizde çoklu risk sigortası uygulanıyor, verim ve gelirden de uygulamalarımız mevcut. Ülke örneklerinden ben kısaca bahsedeyim, çok vaktimi de aşmak istemiyorum. İlk başta Fransa'dan bahsedeceğim, Fransa'da tek risk sigortası öncelikleniyor, sonrasında da çoklu risk sigortası da var. Genellikle bitkisel ürünlerde tek risk ve çoklu risk programlarının uygulandığını görüyoruz. İspanya Avrupa'da bir numara bu arada. İspanya'daki duruma baktığımızda da onda da çoklu risk sigortası ve verim sigortası var aynı bizdeki sistem gibi, ikisini de görmekteyiz. Avusturya'da da aynı sistemler mevcut, biraz daha teminat olarak kısıtlı. İtalya'ya baktığımızda ise sera sigortacılığının da burada eklendiğini görüyoruz. Ülke bazında primlere baktığımızda 1,1 milyar euroyla İspanya 1'inci sırada, Türkiye 2'nci sırada; bizi İtalya, Almanya ve Avusturya takip etmekte.

Son olarak da gündemimizdeki konulardan bahsedeceğim. Burada biz farklı ülke örnekleri...

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - O ülkelerde bizdeki gibi zorunluluk yok değil mi?

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Yok, yok; bizde de zorunluluk yok.

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Peki, o ülkelerde prim oranları ne oluyor? Prim oranları, ödeme şartları; orada durum nedir?

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Söyleyeyim Sayın Vekilim; İspanya, tabii, Türkiye modelinde en çok detaylı incelediğimiz ülke. Mesela, bizden farkı, en önemlisi yüzde 30 muafiyet var. Bakın, bizde yüzde 30 muafiyet yok. Yüzde 30 muafiyet şu demek: Yüzde 30'a kadar olan zararların hiçbirinde bir ödeme yok. Yani modül 1, modül 2, model 3; İspanya Agroseguro sistemi incelendiği zaman görülebilir. Çünkü her yıl tarımsal üretimde üretim verimliliği değişebilir, değişkenlik gösterebilir. Bu değişkenliğe paralel olarak da İspanya yüzde 30 muafiyeti kullanıyor. Biz ise bunu kullanmıyoruz.

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Yüzde 100 mü?

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Yok, biz de ise Sayın Vekilim, mesela dolu için, dolu paketi için yüzde 8 yani muafiyetimiz yüzde 8 bizde, yüzde 8'den fazla hasar olursa bunları ödüyüz ama donda risk biraz daha yüksek olduğu için, üzümü, en çok, yoğun olduğu için onu söyleyeyim; yüzde 10 muafiyet, yüzde 10 müşterek yani yüzde 81'ini ödüyüz biz. Burada önemli özellik olarak bizim ödeme oranlarımız diğer ülke örneklerinden, yaygın olarak kullanılan örneklerden daha yüksek; bunlar incelenebilir, bakılabilir. Biz bunların her birini havuz yönetimine ve SEDDK'mize, Tarım Bakanımıza zaten sunuyoruz yani "Diğer yerlerde neler yapılıyor?" başlığı içerisinde.

Arz ederim Sayın Vekilim.

BİLAL BİLİCİ (Adana) - "Prim" derken ödeme taksitleri nasıl oluyor? Bizde çiftçi mahsulünü alırken ödüyor.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - İspanya ve diğer ülkelerde peşin, sigorta tekniği olarak sigorta yapıldığı zaman tahsilat yapılıyor.

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Poliçeye bugün imza attı, bugün yapıldı poliçe, parasını da bugün ödüyor.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Evet efendim, bugün ödenir.

Azerbaycan'a biz örnek olduk, orada bile peşin. Biz şu an sigorta tekniği açısından... Sigortanın temelinde zaten bir peşinat var çünkü finansal geliri de sağlayabilme açısından...

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - İlk primi alınca sigorta başlar aslında kanunen.

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Bu ürünlere bakınca bu don ürünlerinde narenciyeyi listede göremedim, o diğerlerinin altında mı?

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Evet, evet, Sayın Vekilim.

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Onun için spesifik bir rakam var mı?

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Var, özel bir durum var narenciyede çünkü narenciyede nisanda hatırlarsanız -nisanda oldu esas ağırlıklı don- narenciyenin hasat mevsimi gelmişti zaten, çoğunluğu hasat edilmişti, sadece Valencia çeşidi gibi portakallar kalmıştı, mandalina zaten kalmamıştı. Bu özellik itibarıyla çok düşük bir oran kaldı yani 2024'ün ürünüydü o, 2025'in ürünü zarar görmedi. Orada narenciyenin çiçeklenmesi mayıs ayında gerçekleşti, yani o 2025 ürünü daha devam ediyor. Narenciyeyle alakalı bir konumuz yok efendim.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Evet, son slayttayım ben de.

Gündemimizdeki konulardan bahsedeyim: Biz farklı ülke örneklerini yeniden gözden geçirerek ürün bazlı geliştirmelere devam ediyoruz. Devlet prim desteği oranının artırılmasını değerlendiriyoruz. İklim değişikliğine bağlı olarak tabii ki ihtiyaçlar da

değişiyor. Böylece sigorta ürünlerinin yeniden tasarlanması gerekiyor. Uydu teknolojileri ve yapay zekâ kullanımını geliştirmeyi hedefliyoruz. Don teminatı verilen sebzeler ve tarım ürünlerinde teminat başlangıç tarihlerini tekrar değerlendirmeyi öngörüyoruz.

Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım, benim bu kadar.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ben teşekkür ederim.

Sorusu olan varsa hemen alalım, yok. Devam edelim o zaman, belki sonda olur değerlendirmeler.

Ben, şimdi sözü Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği Genel Sekreter Yardımcısı Mehmet Atilla Oksay'a bırakıyorum.

2.- Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği Genel Sekreter Yardımcısı Mehmet Atilla Oksay'ın, Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği, TARSİM, sigorta sektörünün makro verileri, saha gözlemleri, tespitleri ve önerileri hakkında sunumu

TÜRKİYE SİGORTA REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI MEHMET ATILLA OKSAY - Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim, değerli Komisyon üyeleri; ben de kurumum Türkiye Sigorta Birliği ve şahsım adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bizim sunumumuzdaki bazı başlıklar zaten SEDDK tarafından paylaşıldığı için oraları birazcık daha hızlı geçeceğim ve özellikle vurgulamak istediğim tarafları sizlere arz etmeye çalışacağım.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Sigorta Birliği nedir önce onu bize bir anlatırsanız.

TÜRKİYE SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI MEHMET ATILLA OKSAY - Hemen Başkanım, onunla başlayacağım zaten ben.

Bu önerilerimize veya tespitlerimize geçmeden önce sizlere Türkiye Sigorta Birliği ve sigorta sektörünün makro verileri hakkında özet bilgiler arz etmek istiyorum.

Türkiye Sigorta Birliği, Sigortacılık Kanunu'na göre kurulmuş kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu, aynı Türkiye Ziraat Odaları Birliği gibi, aynı Bankalar Birliği gibi. Türkiye'de kurulan bütün sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri SEDDK'den ruhsat aldıktan sonra bir ay içerisinde birliğimize üye olmak zorundalar yani zorunlu bir üyelik sistemi var. Şu anda aktif olarak 68 tane üyemiz var. Bunların 45 tanesi hayat dışı branşlarda yani yangın, trafik, kasko, sağlık, tarım gibi branşlarda, 15 tanesi emeklilik alanında, 5 tanesi hayat sigortalarında, 4 tanesi de reasürans şirketi olarak faaliyet gösteriyorlar. Bu 45 tane hayat dışı sigorta şirketinden 26 tanesi de TARSİM poliçelerine aracılık ediyor.

Baktığımız zaman sigorta sektörü risk yönetimi, finansal dayanıklılık ve afet sonrası toparlanma kapasitesi açısından stratejik sektörlerden bir tanesi hem ülkemizde hem dünyada. 2024 yıl sonu itibarıyla baktığımız zaman toplam prim üretimimiz 839 milyar TL, ödemiş olduğumuz hasar; direkt ödediklerimiz 339 milyar lira, hasar ihbarı yapılan fakat işlemleri devam eden dosyalar içerisinde de 350 milyar liralık bir karşılığımız var yani toplamda 690 milyar TL'lik 2024 yılında bir hasar yüküyle karşı karşıyayız. Bu arada bu 839 milyar TL'lik prim üretimi içerisinde devlet destekli tarım sigortalarının payı da yüzde 4,5 bizdeki verilere göre.

Ekonomiye fon sağlıyoruz, sadece, teminat sağlama işlevimizin yanında, bu da 1,9 trilyon TL. Sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin toplam aktif büyüklüğü de 2,3 trilyon TL.

Bir rakamı daha sizlerle paylaşmak istiyorum. 2024 yılında sigorta sektörünün Türkiye'deki bireylere ve kurumlara sunmuş olduğu toplam teminat tutarı 854 trilyon TL. Bu rakam da Türkiye gayrisafi yurt içi hasılasının yaklaşık 22-23 katı yani varlıklarımızın korunması anlamında da bir rol oynuyor sigorta sektörü.

İkinci olarak ne gibi işlevleri var Türkiye Sigorta Birliğinin ve tarım sigortalarının tarım riskleri açısından ne gibi rolleri var, bu konuları size arz etmeye çalışacağım. Öncelikle sigorta şirketleri sadece tarım riskleri değil, bireylerin ve kurumların karşı karşıya oldukları riskleri üstleniyor, onlar adına bir prim karşılığında bunları bir havuzda topluyor ve toplanan bu havuzdan da içlerinden hasar görenlere bir tazminat ödemesi gerçekleştiriyor. Bunu yaparken de aynı zamanda reasürans işlemi aracılığıyla bu riski paylaşıyor. Dolayısıyla bu şekilde ülkelerin ve bireylerin veya kurumların sahip olduğu riskler bir paylaşım ekonomisi çerçevesinde teminat altına alınmış ve bir istikrar sağlanmış oluyor. Türkiye Sigorta Birliği olarak biz ne yapıyoruz? Biz sigorta şirketleriyle kamu kurumları ve sigortalılar arasında bir köprü vazifesi görüyoruz ve sigortacılığın meslek kuralları çerçevesinde sürdürülebilir bir yapıda büyümesi için çalışıyoruz. İkinci...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bu 2024 yılında 850 trilyon TL'lik bir teminat poliçelendirildi.

TÜRKİYE SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI MEHMET ATILLA OKSAY - Evet, bütün yani...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Peki toplanan prim ne kadar?

TÜRKİYE SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI MEHMET ATILLA OKSAY - 839 milyar TL.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - 839 milyar. Ödenen 339 milyar.

TÜRKİYE SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI MEHMET ATILLA OKSAY - Ödenen 339 milyar Sayın Başkanım ama 350 milyar da dosyası açılmış, ödenmeyi bekleyen dosyamız var yani toplamda 690 milyar gibi bir hasar yüküyle karşı karşıyayız.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yani onun tabii yarısını ödeseniz gene de sektör kârlı, kârlılık...

TÜRKİYE SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI MEHMET ATILLA OKSAY - Sayın Başkanım, genelde bu rakamları paylaştığımız zaman aynı yorumları alıyoruz ama tabii ki aracı komisyonlarımız var, yönetim giderlerimiz var. Onları kurduğumuz zaman özellikle bazı branşlarda, özellikle trafik sigortası şu anda bizim de kanayan yaramız.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yani ne demek yani...

TÜRKİYE SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI MEHMET ATILLA OKSAY - Yani şöyle söyleyeyim Sayın Başkanım; bu bekleyen 350 milyar liralık karşılığın...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Muvazaalı...

TÜRKİYE SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI MEHMET ATILLA OKSAY - ...200 milyar lirası trafik sigortasına ait.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Orada biraz uzun sürüyor herhâlde şey?

TÜRKİYE SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI MEHMET ATILLA OKSAY - Orada destekten yoksun kalma yani ölüm ve sürekli sakatlık teminatları olduğu için yaklaşık üç ve beş yılda bunlar realize oluyor, yargıya da intikal ediyor. Dolayısıyla bu da sigorta şirketleri üzerinde ayrıca bir...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ama bu o zaman yıllık şeyin içerisinde gösterilemez.

TÜRKİYE SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI MEHMET ATILLA OKSAY - Teknik olarak aslında biz kazanılmış prim ve...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yani bu üç yıl, beş yıl gibi zamana yayılıyorsa, her yıl yıllık birikim buysa bunu belki iki-üç yıllık bir amortisman içinde düşünmek gerekir. Bu kısmını yani 200 milyarı bu yıl ödenmeyecekse.

TÜRKİYE SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI MEHMET ATILLA OKSAY - Bu, bu yıla düşenler Sayın Vekilim, her yıl bunlar güncelleniyor zaten ve mantıkta biz aslında ödenen hasar ve yazılan prim olarak bakmayız, kazanılmış prim...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Şeyimiz sigortacılık değil hani çok o tartışmaya girmeyelim.

TÜRKİYE SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI MEHMET ATILLA OKSAY - Evet, evet.

Ama mantık olarak kazanılmış prim ve gerçek reasüranslar olarak bakarız. Bütün bunların arasında bir denge vardır, ona göre bakarız.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Tamam.

TÜRKİYE SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI MEHMET ATILLA OKSAY - Bunun dışında TARSİM sistemi içerisinde sigorta sektörü özel sektör olarak temsil ediliyor, zaten Emine Hanım da bahsetmişti. Sigorta şirketleri TARSİM adına üretim yapıyorlar. Türkiye Sigorta Birliği de TARSİM Yönetim Kurulunda ama havuzun yönetim kurulunda, sigorta sektörünü temsilen bir temsilciyle görev alıyor.

Bunun dışında tabii ki sigorta sektörünün en önemli fonksiyonlarından biri de afetler sonrası finansal kayıpların giderilmesi. Bu tarım sektörü için de geçerli çünkü tarım sektörü de sonuçta iklim değişikliğinden ve bunların meydana getirdiği son dönemlerdeki frekansı ve şiddeti artan doğal afetlerden en fazla etkilenen sektörler arasında. Dolayısıyla 3 tane fonksiyonu var aslında bu anlamda tarım sigortalılarının: Bir, oluşan zararı tazmin ediyor. İki, yeniden üretime geçişin aslında bir sermaye bulmasını kolaylaştırıyor ve en son olarak da zaten oluşan zarar tazmin edildiği için borçlanma ihtiyacını da bir nebze azaltmış oluyor.

Burayı yine çabuk geçeceğim çünkü Emine Hanım bahsetti. Bu sigorta sisteminin -bu bütün branşlar için geçerli- işleyiş yapısı. Sonuç itibarıyla sigorta sektörü şeffaf, hesap verilebilir ve denetim ilkeleri doğrultusunda işleyen regüle bir sektör, SEDDK'nın denetimi altında. Poliçeler de Türk Ticaret Kanunu, Sigortacılık Kanunu, SEDDK tarafından çıkarılan genel şartlara uygun olarak düzenleniyor. Bunun dışında ayrıca kanunlar var, özel kanunlar var Tarım Sigortalı Kanunu gibi, Afet Sigortalı Kanunu gibi. Burada da ürüne özel veya branşa özel düzenlemeler var. Onun dışında şirketlerin riziko kabul yönetmelikleri var. Riski nasıl fiyatlayacakları, nasıl değerlendirecekleri de bu riziko kabul yönetmeliklerinde belirleniyor. Ama TARSİM gibi özellikli ürünlerde zaten bu işlem kamu tarafından yerine getiriliyor.

Burada da çok değinildi, TARSİM modeli bir kamu-özel sektör iş birliği, 2005 yılında İspanya modeli dikkate alınarak, incelenerek Türkiye'de hayata geçirildi ama şu anda özellikle muafiyet konusunda da İspanya modelinden daha öndeyiz.

Yine değinildi, normalde sigortacılık tekniğinde sigortacının sorumluluğu primi tahsil ettiği zaman başlar ama TARSİM modelinde genelde hasattan sonra primi alıyoruz. Bu da bizim iyi uygulamayı, dünyadaki iyi uygulamayı kendimize, yerele entegre etme anlamında verilecek güzel bir örnek.

Sayın Vekilim, buraları da geçiyorum çünkü Emine Hanım verdi; bunlar don hasarı, don riski karşısında TARSİM'in üstlendiği hasar tutarları ve hangi ürünlerin yoğunlaştığı. Anca şunu söyleyebilirim: TARSİM 2024 yılında 22 milyarlık bir prim tahsil etmiş. Dolayısıyla nisan ayında meydana gelen don hasarında 21,6 milyarlık bir tazminat ödeyecek. Dolayısıyla 2022 yılında aslında elde ettiği priminin büyük bir kısmı buraya gidecek, burada da sistemin sağlamlığını reasürans sistemi sağlamış oluyor çünkü bu hasarların bir kısmı reasürans şirketleri tarafından karşılanacak.

Peki, sahada nelerle karşılaşıyoruz, hangi zorluklarla karşılaşıyoruz? Karşılaştığımız zorluklardan bir tanesi riskin yoğunlaşması. Riskin yoğunlaşmasından şunu kastediyoruz: Bazı riskler var ki sel gibi, don gibi veya şiddetli yağış gibi, bunlar belirli bölgelerde çok sık tekrar ediliyor. Dolayısıyla poliçe ihtiyacı da sigorta yapma ihtiyacı da genelde bu bölgelerden geliyor. Dolayısıyla buralarda bir yoğunlaşma söz konusu. Ayrıca, bu yoğunlaşmada bir de eğer o bölge belli bir ürün bazında yoğunsa - mesela, Malatya'da kayısı, Amasya'da elma- bu yoğunluğun etkisi daha da artıyor. Bu sadece riskli alanların sigortalanması ve en çok tekrarlanan rizikoların sigortalanması, havuzun dengesi açısından da bizim gördüğümüz bir risk yaratıyor.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - İşte, burada bir zorunluluk getirerek daha düşük primle daha büyük havuz oluşturulabilir mi? Yani temel risklerin güvence altına alınması modeliyle, belki kamu desteği de... Yani prime değil de havuza destek verdiği bir modelde, o zaman siz 100 bin değil de 10 milyon poliçe keseceksiniz, bu 100 binin riski de daha yönetilebilir hâle gelir mi o zaman?

TÜRKİYE SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI MEHMET ATILLA OKSAY - Zaten Sayın Vekilim, sigortacılığın mantığı budur, büyük sayılar kanununa göre çalışır, sonuçta Türkiye'de...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bu modelde gitme şansı yok, isterseniz priminin yüzde 100'ünü de devlet karşılasa, yüzde 10'unu da sen ödesen vatandaşa, hâlihazırda vatandaş bu sisteme şu anda güvenmiyor yani; bir güven sorunu da var, özellikle bu zirai don için söylemiyorum, burada ayrı bir kamu hassasiyeti var genel anlamda. Hani o yüzde 90, al sana yüzde 50, neyine yetmiyor 25 deyip 10 lira hesaba geçen bir sistem gibi algılanıyor, özellikle muafiyet konusu ve eksperlerin değerlendirmesi

meselesi. Bir eksper başka türlü değerlendiriyor, bir başka ekspere itiraz ediyorsunuz, o daha yüksek veriyor ya da daha düşük veriyor falan gibi biraz böyle, mevcut TARSİM uygulamasından kaynaklanan yapısal meseleler var gibi de.

TÜRKİYE SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI MEHMET ATILLA OKSAY - Sayın Başkanım, sanki o yaşanan aksaklıkların hepsi de TARSİM'den veya uygulamalarından kaynaklanmayabilir, bir sonraki vereceğim örnek aslında tam da buna bir örnek.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Buyurun.

TÜRKİYE SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI MEHMET ATILLA OKSAY - Karşılaştığımız zorluklardan bir tanesi de...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bu zirai donun kötü adamı TARSİM de ondan diyorum yani belki de tepkimeleri absorbe etme noktasında... Bir anlamda, ben biraz bu soruları sorarken sahadaki doğrudan vatandaşın şeyi bu yani algısını aktarmak zorundayım, bizim Komisyonumuzun böyle bir görevi var. Türkiye'deki bu TARSİM sigortasının dünyada model olduğunu, dünya uygulama... Şimdi, İspanya örneğinde bizim için model aynı olabilir ama İspanya'daki çiftçinin ölçeğini bilmiyoruz, üretim gelirinin ay-üretici ilişkisindeki esnekliği bilmiyoruz. Şimdi, bir ülkenin modeli başka bir ülke için acaba ne kadar güçlü bir model olabilir, bunları bilmiyoruz yani; belki sizler biliyorsunuz ama biz bilmiyoruz.

İki, tarımsal üreticilerin ekonomik esnekliği nedir yani dayanma gücü nedir? Şimdi, bazı ürünler var ki gelecek sene de hasadın olmayacağı bizim tespitlerimizde ya da çok düşük olacağı şeklinde. Buralarda dayanma gücü nedir gibi bir şeyler, daha farklı şeyler var yani.

TÜRKİYE SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI MEHMET ATILLA OKSAY - Sayın Başkanım, aslında başlangıçta arz etmeye çalıştım, burada İspanya modeli birebir Türkiye'ye adapte edilmedi. Sonuçta, bahsetmiş olduğunuz bu hassasiyetler de bir şekilde dikkate alındı. Mesela, muafiyet oranlarının uluslararası uygulamalara göre daha düşük olması, pirimin hasattan sonra tahsil ediliyor olması gibi birtakım hassasiyetlere de dikkat edildi. Uluslararası modeli biz birazcık yerelleştirerek de kendimizi absorbe ettik.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Evet, onu ifade etmeye çalıştım.

TÜRKİYE SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI MEHMET ATILLA OKSAY - Ama en sonunda, mesela, önerilerimizde bir tane şey var -belki bunu TARSİM de ilk defa duyacak, Emine Hanım bahsetti ama- Türkiye'de uygulanmayan ama yurt dışında uygulanan bir model, özellikle afet ve tarım sigortalarında uygulanan bir model. Şimdi, o bahsetmiş olduğunuz çiftçiler arasındaki ürün farklılığına neden olan sorunların nedeni aslında mikroiklim verilerinin yetersizliği. Evet, TARSİM şu anda polişe yaparken birtakım iklim verilerini alıyor ama farklı kaynaklardan da alıyor, ben kendisinin bir pilot uygulaması olduğunu da biliyorum; Meteoroloji Genel Müdürlüğünden alıyor, tarım il müdürlüklerinden alıyor, kendi pilot uygulamasından alıyor veya uluslararası reasürans şirketlerinin modellemelerinden birtakım verileri çekiyor ama burada, bu veriler makro kalıyor. Bizim, tarla bazında mikroiklim verisine ihtiyacımız var.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Çok özür dilerim, bir şey anlatacağım. Ben de kiraz üreticisiyim. 5 kilometredeki bir başka iklim havzasında hiç ürün yok, benim bahçemde don yok yani yüzde 80 kurtardım bahçeyi. Geçen sene 47 liraya satamadığım kirazı ve üç sınıfa ayırdığım; birincisini 47'ye, ikincisini 30'a, üçüncüsünü hiç satamadığım kirazı şimdi, aldım, götürdüm, 270 liradan adam "Gerisi var mı?" diye soruyor. Ama aynı havza bakın, aynı havzanın içerisinde bir tepenin arkası, bir tepenin önü, aynı iklimde; 5 kilometre bile değil hatta 2 kilometre yani kuş uçuşu mesafe belki 1 kilometre mesafede. Şimdi, burada, o zaman, şöyle: Benim bahçemin riskinin don için belki daha düşük olduğu çıkıyor ortaya ama ben de aynı şekilde yüksek prim ödeyen durumdayım ve ben bu sene yaptıramadım yoğunluğumdan dolayı, esasında her sene yaptırdım, bu sene yaptırmadım ama benim bahçeyi vurmadı yani öyle söyleyeyim.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Başkanım, müsaadeniz olursa bir ilave yapmak isterim.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Buyurun.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Şimdi, bir defa, bahçe eğer zarar görüyor ise bizim onun bakısına, yüksekliğine göre parametrelerimiz var. Bir de zarar görüyorsa hasar prim dengesini parsel bazında takip ediyoruz zaten. Şimdi, eğer yüzde 40 indirimimiz var yani dört yıl zarar görmediğiye yüzde 40 prim indiriyoruz, eğer iki yıl zarar gördüyse hiç ilave yapmıyoruz, üçüncü yıl bir küçük yüklem yapıyoruz yani bizim buradaki uygulama içerisinde her parselde göre takibimiz var ama meteorolojik verileri, bildiğiniz üzere, parselde bile takip etseniz, demin dediğiniz gibi, don çukur bölgede var, yüksek bölgede yok yani parselde bile farklılıklar var. Bu sene fındığa baktığımız zaman 250 metrenin üzerinde var, altında bir şey yok yani bunlar çok önemli özellikler, bakı farkı var.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bazen yükseklerde olmuyor, aşağıda oluyor.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Evet, bu çok farklılık gösteriyor.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Don biraz da farklı çalışıyor.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Evet. Donu bir cephe donu olarak bir de radyasyon donu olarak adlandırıyoruz, geçen sefer de arz etmiştim size. Cephe donu dediğimiz zaman tamamını etkiliyor, radyasyon donu dediğimiz zaman ise vadideki en çukur alanları vuruyor ve yüksekler kurtarıyor. Genelde don 2 metrenin üzerinde, ağaçlar 2 metrenin üzerinde etkilenmiş bölüm olarak söylenir.

Demin yine söylediğinizde de TARSİM'le alakalı şunu da kayıtlara geçmesi için söylemek gerekiyor çünkü ilk başından beri ben bu sistemin kurulmasına katkı sağladım: Burada 21 milyar lira da şu an bir ödeme var Sayın Başkanım yani sadece prim almıyor. Bakın, 7 milyar liralık prim üretimi var, 21 milyarlık da hasar tazminat ödemesi var.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Onu vurguladım az önce.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Yani bu da öyle kolay bir hasar ödemesi değil.

Avrupa'da -onu da arz edeyim, yine kayıtlarda olsun- tek başına tek bir olayda İspanya'da ödendi, 430 milyon avro, bu bizim ödeyeceğimiz onun da üzerinde tek bir olaydaki ödenecek olan hasar tazminatı yani çok büyük bir hasar tazminatıyla karşı karşıyayız.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Ama kurulduğundan beri ilk kez böyle bir ödeme yapacak.

Bitirdiğinizde bazı düşüncelerimi paylaşacağım.

Başkanım, özür dilerim.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Estağfurullah.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Bu aslında sizden kaynaklanmıyor, sistemin bütünü... Daha hâlâ, benim gördüğüm, bu işin adı doğru konulmadı yani bu don mekanizmasının adı doğru konulmadı hâlâ. Ben düşüncelerimi paylaşacağım. Dedikleriniz doğru ama 21 milyar bu seneye özgü ama bu seneye kadar hiçbir zaman aldığınız primin, devletin katmış olduğu primlerin daha fazlasını ödeme yapmadınız.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Geçen yıl da 12 milyar liraydı Sayın Vekilim, geçen yıl da üstündeydi.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - O kadar ama tam denk geliyor, 6 milyar küsur halktan topladınız, 6 milyar küsur da devletin desteği vardı ama artık kurum başka yere doğru evrildi, bir şey kurumu hâline geldi, kendini koruyan, bünyesini finanse eden, kurumunu finanse eden... TARSİM o yapıya doğru dönmeye başladı. Yani o açıdan, hayır, sizinle ilgili değil bu zaten ama mekanizma başka yani bugünkü bu yaşanan, bu don başka bir mekanizma, bunu doğru analiz etmek lazım. Bunun yükünü siz kaldıramazsınız, kimse kaldıramaz.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bizim kastettiğimiz konu, bu konunun birinci bölümü, sürdürülebilir tarım için tarım sigortalarının yeniden yapılanması çalıştayından kastettiğimiz konu -bunun sadece bir sigorta aktüeryal dengesi- devlet de prime destek veriyor olsa bir mantıkla gidemeyeceğini ve gitmemesi gerektiğini, bunu bir gıda istikrar ve stratejisi bakımından ayrı bir modelle söylemeye çalıştım. Gerekirse zemine kamu finansmanı bir fon mantığıyla bir enjeksiyon yaparak bu kısmını temel gider ve temel gelir dediğimiz, üreticinin "Ya, ben şu masrafı ettim, başıma ne gelirse gelsin -bir afet gelirse- ben bu fondan ya da sigortadan faydalanırım, çocuğumu okula gönderecek kadar da gelirim bu işten elde ederim." diyeceği temel maliyet ve temel geliri garanti eden... Siz eğer isterseniz gelirinizin diğer kısmını -yüzde 80'ini, 70'ini- gelir sigortası mantığıyla daha yüksek prim ödeyerek sigorta ettirebilirsiniz. İkili bir sisteme ihtiyaç var gibi sanki bir durum var, az önce onu da satır aralarında söylemiştik. Biz de bu çalıştayda bu mantıkla bir tartışma yapacağız.

Konu biraz bizim açımızdan da heyecanlı olduğu için istemeyerek ara ara giriyoruz.

Evet, devam edelim, bitirelim.

Buyurun.

TÜRKİYE SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI MEHMET ATILLA OKSAY - Dolayısıyla, şu anda Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün 1.800 tane istasyonu olduğunu biliyoruz ama bu istasyonların belirli tarlalara uzaklığı 10 kilometre ile 50 kilometre arasında değişiyor. Bu da o tarla bazında iklim verilerinin doğru saptanabilmesi ve şeffaf saptanabilmesi konusunda birtakım yetersizlikler doğuruyor.

Üçüncüsü, reasürans kapasitesinde daralma. Sonuçta, sigortacılığın mantığı riski paylaşmak. Bunu hem aynı riske maruz kişiler arasında yapıyor hem de sigorta şirketleri ve sektör bunu uluslararası piyasalarla paylaşıyor, uluslararası piyasalar da riskini bizlerle paylaşıyor ama bazı dönemler oluyor ki mesela, bunu 2023 yılındaki deprem felaketinde de yaşadık, bu tür büyük felaketlerde reasürans şirketlerinin birtakım sorgulamaları ve iştahlarında azalma oluyor. Hele ki bu dönemler bir de mali gelir açısından varlıklarını daha farklı alanlara yatırılabilecek imkânları da bulurlarsa o zaman kapasite bulmakta zorluk yaşıyabiliyoruz ama şu anda öyle bir sorunuz yok.

Diğeri, aslında sizin de bahsetmiş olduğunuz Sayın Başkanım, üreticinin sigorta farkındalığı, sigortaya bakış açısı. Bunu da yine kamu-özel sektör iş birliğiyle -TARSİM zaten bunu yapıyor dönem dönem- gerekirse devlet desteğinden gerekirse başlarına bir iş geldiği zaman alabilecekleri faydaların net olarak anlatılması konusunda birtakım aksiyonlar alınması gerekiyor. Evet, 21,6 milyar ama şu anda sigortalılık oranı yüzde 30 yani biz yüzde 30 sigortalılık oranı için 21,6 milyar ödüyoruz. Bunu 90'lara falan çıkarsak 60 milyarlardan bahsedeceğiz, buna TARSİM'in de gücü var, sigorta sektörünün de gücü var. Sektörün gerek teminat verme gerek riski azaltma ve oluşan zararı giderme gerekse riski paylaşma yönündeki fonksiyonlarını kullanmamız gerekiyor ülke genelinde.

Önerilere gelecek olursak; aslında, mikro iklimlendirmeye yönelik bir çalışma yapılması farklı kurumlarla birlikte, bu var. Bir de yeni bir ürün; parametrik sigorta. Bu, yurt dışındaki havuz örneklerinde de var. Son dönemlerde çok yaygın, yurt dışında afetlerde ve tarım sigortalarında kullanılıyor. Burada geleneksel sigorta ürününden farklı bir ürün var. Geleneksel sigorta ürününde bir risk olması lazım. Örneğin, donun üzerinde bir hasar yapması lazım ki sigorta devreye girsin ama parametrik sigortada bir eşik belirleniyor; bu, sıcaklık olabilir, yağış miktarı olabilir, gün ışığının alınmasına yönelik birtakım endeksler olabilir. Bu endeksi aştığınız anda parametrik sigorta tazminatı ödüyor, maktu bir tazminat ödüyor. Bu hem işlemin çabukluğu, hasarın hızlı tazmin edilmesi ve operasyonel maliyetler açısından üzerinde çalışılması gereken bir ürün. Biraz önce de arz etmiş olduğum gibi, üreticiye yönelik bilgilendirme ve eğitim faaliyetleri de yine alınması gereken aksiyonlar olarak gözüküyor bizim tarafımızdan.

Sonuç itibarıyla, iklim değişikliğinin sonuçlarını hep beraber yaşıyoruz. Bunu sadece biz yaşamıyoruz, tüm dünya yaşıyor. Dolayısıyla, bu iklim değişikliğinin getirdiği risklerin belli mekanizmalarla yönetilme gerekliliği var. Kamu-özel sektör iş birliğine güzel bir örnek TARSİM. Bu iş birliğini daha nasıl geliştirebiliriz, bunun üzerinde çalışmamız gerekiyor. Ben şey adına da konuşabilirim sanırım. Biz sigorta sektörü olarak -SEDDK, Türkiye Sigorta Birliği, TARSİM- çözüm ortağı olarak her türlü projede veya çalışmada destek olmaya hazırız. Bunu da arz etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ben teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

İsterseniz, bir de Hocamızı dinleyelim.

Seyfettin Hocam, buyurun.

3.- KTO Karatay Üniversitesi Doktor Öğretim Üyesi Seyfettin Kurt'un, tarım sigortacılığı, TARSİM, saha gözlemleri, yaşanan aksaklıklar ve çözüm önerileri hakkında sunumu

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ DR. ÖĞR. ÜYESİ SEYFETTİN KURT - Karatay Üniversitesinde Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik Bölümünde on iki yıldır sigorta hukuku dersi anlatıyorum. Aynı zamanda da Konya Adliyesi bölgesinde adli bilirkişiyim, TARSİM davalarına gidiyoruz. Şu an buradaki arkadaşlarımızın hepsinin anlattıklarının kesinlikle çok doğru, çok büyük emek harcanmış şeyler olduğunu görüyoruz, biliyoruz, yaklaşık otuz yıllık bir sigorta tecrübemizle buna şahidiz de gerçekten hem SEDDK'nin kuruluşu, sektör açısından çok müthiş keyifli bir şeydi. TARSİM'in şöyle bir durumla karşılaştırılmaması gerektiğini düşünüyorum: Şu anda bizim Komisyonumuzun 2 tane fonksiyonu var. Birincisi: Acil duruma çözüm üretmek.

İkincisi: Yeniden bu işler olduğunda hazır olmak. Bunu sağlamaya çalışıyoruz. Bu ikisinin sorun ve sonuçlarını karıştırmamak gerekiyor. Burada arkadaşlarımızın söylediklerinin çoğu ideal bir sigorta yapısı olarak doğru ama biz 13 tane vilayeti gezdik Komisyonla birlikte...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Hocam aynı zamanda da Komisyonumuzun daimi danışmanı, uzmanı olarak görev yapıyor.

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ DR. ÖĞR. ÜYESİ SEYFETTİN KURT - Raportörüüm ben aynı zamanda.

Gördük ki buradaki arkadaşlarımızın anlattığı TARSİM'i sahada anlayan kimse yok, kimse TARSİM'i böyle falan anlamamış. Biz, Komisyon yapılırken tarım il müdürlükleriyle de konuştuk, TARSİM'lerin bölge müdürleriyle de konuştuk, onların da şikâyetçi oldukları birçok konu var. Onun için de burada ben hani bu Komisyonla alakalı çağrıldığımda Komisyon Başkanımıza dedim ki bu vesileyle inşallah TARSİM'in yeniden yapılandırılmasıyla alakalı bir çalışmaya dönüşür bu çünkü gerçekten kanayan yara. Gerçekten de işte mahkeme için gidiyoruz biz adliyelerdeki arkadaşlara, adli bilirkişi olarak gidiyoruz. Adama diyorum ki böyle bir poliçe almışsın. "Yok, ben poliçe almadım, kredi aldım, onu onlar kesmiş." diyor. Adamın bahçesinde şeftali var, "kayısı" yazılmış mesela bu daha ucuz diye. Bunun da temelinde şu var: Tarım Kredi Kooperatifindeki arkadaşlara hedef veriliyor. Ziraat Bankasındaki arkadaşlara hedef veriliyor, onlar da hedefleri tutsun diye poliçe kesmeye çalışıyorlar, doğru poliçe de kesmiyorlar. Bunu, bütün sigortacılık için söyleyebiliriz. Yani bankaların kestiği, bankasüransın kestiği poliçelerin çoğunda hedefe dayalı, bir an önce poliçe kesmekle alakalı... Benim otuz yıllık şahit olduğum şey bu. Yani bununla alakalı da tonlarca dava gördüm. 100 bin lira bir fabrika içerisindeki makina değeri girmiş adam. Bakıyorum, bilmem ne bankası. Kardeşim, bir makina 100 bin lira olur mu bir fabrikanın içinde, Toros taksi 100 bin lira ya! Onun için de burada, bizim, başlangıcından sonuna kadar, soğuk zinciri kırmadan, TARSİM'in her aşamasını her muhatabına anlatmadan bu işi çözmemiz diye bir şey mümkün değil. Muhatabı kim bunun? Çiftçi mi, çiftçi örgütleri mi, mağdur olan insanlar mı? Bunun araçlarının hepsinin aynı hassasiyet, aynı bilgi birikimi ve aynı eşikte olması lazım. Herkesin aynı davranması lazım ve onunla alakalı da şu anda gerek mahkemelerde gerekse şu anki gezdiğimiz 12 tane ilde birçok şeyle karşılaştık. Mesela, işte şu an, ÇKS kayıtları bununla alakalı problem, mülkiyet problemleri var, insanların kendi aralarındaki kredilerde birbirlerine kefil olmakla alakalı sorunları var, tarla birleştirmeleriyle alakalı ciddi sorunlar var. ÇKS kayıtlarını Ziraat Odası birlikleri sildirmiş, adam Ziraat Odasına olan aidatını ödemedi diye Başkan arayıp adamların ÇKS'sini sildirmiş. Şimdi, böyle bir durumda, tarım sigortalarındaki suçları TARSİM'e yıkıp kurtulmak kolay iş, böyle bir şey olmaz.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Benim kötü adamdan kastettiğim -biraz ironik olarak söylüyorum- biz sanki tarımsal üretimle ilgili bütün sistemi her şeyiyle mükemmel tasarladık bir tek TARSİM yanlış çalışıyor gibi bir algıyı ironik olarak vurguluyorum. Yani en kolay şey... Evet, bu don meselesi hakikaten hiç kimsenin öngörebileceği ve kimsenin önleyeceği bir şey değil, olay olarak değil ama etkilerine odaklanıp etkilerin yönetilmesi de herhâlde bizim sorunumuz yani devletin temel problemi. TARSİM burada devreye giriyor. Nerede TARSİM? Hiç TARSİM sigortası yapmayan insanlar bile TARSİM'den ödeme alacağını düşünüyor. Dedim ya hani TARSİM meselesi; birazcık burada "kötü adam"dan kastettiğim bu.

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ DR. ÖĞR. ÜYESİ SEYFETTİN KURT - Hatta bir vilayet gezisinde adam "Ben orman arazisine ağaç dikmişim, hasar alabilir miyim?" dedi.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - İlhami ağabey Karaman'da TARSİM'ciye yükleniyor, diyorum ki: "Ya, sıkıntı yok, kötü adam sensin, her şeyin bir JR'ı olacak, tamam sıkıntı yok." Anlatıyor "Şu kadar ödedik, bu kadar ödeyeceğiz." falan diye. "Diğerlerini niye ödemedin?" İlhami ağabey biliyorsunuz -bugün yok- peş peşe soruları sıralıyor falan.

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ DR. ÖĞR. ÜYESİ SEYFETTİN KURT - TARSİM, kuruluş mekanizması olarak çok doğru bir kurum, çok düzgün de çalışıyor. Mesela gittiğimiz her ilde "Gece biz oradaydık." dedi bütün TARSİM'ciler, bütün tarım il müdürü sorumluları...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ben burada bir şeyi merak ediyorum Hocam, siz de işin içindesiniz, TARSİM de burada. Eksper yok değil mi aramızda hiç? Bu eksperlere bir performans ödemesi yapılıyor mu? Daha az hasar belirlemekten kaynaklı.

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ DR. ÖĞR. ÜYESİ SEYFETTİN KURT - Sanmam, öyle bir şey yok.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yanlış anlamayın.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Çok önemli bu, şimdi yanlış algıya yol açabilir, bunu mutlaka düzeltmemiz lazım, kesinlikle öyle bir şey yok Başkanım.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Hayır "Var mı?" diye soruyorum, bir performans ödemeleri var mı bunların?

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Performans notları var.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Mesela ne gibi performans alıyorlar?

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Şu Başkanım: Mesela sizin bahçenize geldi, sizin bahçenizden doğru resimleri çekti mi, çekmedi mi; hasarı gösterebildi mi, gösteremedi mi; siz itiraz ettiniz mi etmediniz mi; söz verdiği tarihte gitti mi, gitmedi mi? Çünkü biz geri dönüşte size de dönüyoruz yani çiftçimize diyoruz ki: "Burada bir değerlendir misin, eksperle alakalı ne diyorsun?" Eksperlerin bizimle hiçbir bağları yok, eksperlerimiz SEDDK'nin levhasına kayıtlı tarım sigortalarında, bizde sadece iş alışverişleri var. Yani bir müteahhit-taşeron ilişkisi içerisinde değerlendirebiliriz.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yani ücretleri sabit değil mi?

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Evet efendim. Yani orada az verene çok ödeme gibi bir şey kesinlikle mümkün değil. Yani öyle bir şey zaten hiç düşünmedik Başkanım, öyle bir şey olmazdı zaten.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ben birkaç olayda bizatihi eksperle beraber olaya katıldım. Yani zarar tespitinde bizatihi sürecin tamamına katıldım, nasıl yapıyorlar diye merak ettim. Yani bir sıkıntı olmadı ama benim kafamda hep bir şey kaldı acaba böyle bir performans ödemesi var mı, daha çok inceleme yaptınız diye ya da sizin yaptığınız incelemeler, tespit ile mahkeme sonuçları uyumlu gibi. Mesela bu performans ödemesidir. Benim eksperimin yaptığı tespit mahkemede onaylanıyorsa bu çok önemlidir, burada performansı öderim. Acaba hani adı konulmamış, informal yani daha çok daha düşük hasar tespiti yapanlara da bir...

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Başkanım, hiç öyle bir şey yok. Bu arkadaşlarımız ziraat mühendisi ve bu arkadaşlarımız veteriner hekim, bu arkadaşlarımız sınav kazanmışlar, SEDDK'nin açmış olduğu SEGEM üzerinden sınavı kazanıyorlar, eğitimi bitiriyorlar ikinci sınavı kazanıyorlar.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Çünkü sahadaki önemli meselelerden bir tanesi de eksperlere yönelik şeyler, bunu açmak için...

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Ama sahadaki en uç kişilerimiz onlar. Yani birisi birisine bir şey söyleyecekse onlarla karşılaşacak, onları söylemiş olacak. Bu noktadan hareketle hatta bir şeyi de arz etmek isterim Başkanım: İki bayramda da Ramazan Bayramı'nda da Kurban Bayramı'nda da yine 19 Mayıs'taki Bayramımızda da yani tüm millî ve dinî bayramlarımızda eksperlerimiz çalışıyor.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Biliyorum.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Yani burada önemli özellik itibarıyla de onların hakkını teslim etme anlamında bu arkadaşlarımız bağımsız -bir de önemli olan bir özellik o Başkanım- devlet memuru değiller, bir şekilde bağımsız olarak çalışıyorlar. Bu noktadan hareketle yani eksperlerin sadece yaptığı işlere bakılıyor ve onların daha fazla iş alıp almayacağı o şekilde belirleniyor.

Arz ederim.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Tamam. Ben bu sahanın sorusunu birazcık, dediğim gibi, ortaya koymak istedim çünkü şikâyet alanlarından biri de buydu. Yani en çok eksperlerle ilgili, eksperlerin düşük tespit yaptığına ilişkin, hasar olmasına rağmen ret verdiklerine ilişkin toplumsal bir kanaat var. Bu da belki de ilerleyen zamanlarda sistemin birazcık üzerine kafa yorarak buradaki şeffaflığı ve izlenebilirliği yani sizin... Şimdi, bir kargo istiyorsunuz, kargoyu anlık siz ne yapıyorsunuz? Dakika dakika kargonun nerede olduğu -artık sektör bu alanda çok ilerledi- neredeyse kargonuzu yolda karşılayıp, durdurup alabilecek noktada size anlık bilgisi iletiliyor, sistem böyle gelişti. Ekspertlik sisteminin de biraz bu konudaki denetiminin ya da tespitinin şeffaflığına kafa yormak gerekebilir gibi geliyor, benim şahsi fikrim bu.

TARSİM YÖNETİM KURULU ÜYESİ İŞİL KONYA - Ben de izninizle bir kaç şey...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Buyurun.

TARSİM YÖNETİM KURULU ÜYESİ İŞİL KONYA - Sigorta eksperleri tarafından yine düzenlemeler kurumumuzca yapılıyor. Sigorta eksperleri tarafından da zaten bu tarafsızlık ve bağımsızlık hep sorgulanan bir durum oluyor aslında ama hem disiplin cezaları açısından her iki eksper kesimi için de hem de bu disiplin kurulu var mesela tarım eksperleri açısından. Bir şikâyet geldiğinde tarafsızca hem Tarım Bakanlığı hem SEDDK hem de işletici şirketin üyelerinin olduğu bir eksper disiplin komitesi var, gelen şikâyetler tarafsız bir şekilde değerlendiriliyor, uyarma, kınama, mevzuattaki cezalara göre. O yüzden, orada da...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Var mıdır böyle uygunsuzluğu tespit edilip ilişkisi sonlandırılan ekspere ilişkin bir istatistik?

TARSİM YÖNETİM KURULU ÜYESİ İŞİL KONYA - Tabii. İstatistik olarak Bekir Beylerde...

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - 13 eksperin... Mahkeme kaydıyla da...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bu yıl mı?

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Hayır, kurulduğumuzdan bugüne kadar.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - 13 eksper.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Evet.

TARSİM YÖNETİM KURULU ÜYESİ İŞİL KONYA - Ama tabii ki uyarma, kınama cezaları ayrı, onlar zaten... Hani 2 kere üst üste kınama alan geçici görevden uzaklaştırma gibi mevzuatta sıralı bir şekilde tanımlanmış...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bu konuda da bir istatistiğiniz varsa bizimle paylaşırsanız rapora ekleriz.

TARSİM YÖNETİM KURULU ÜYESİ İŞİL KONYA - Tabii.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yani sistemin işleyişiyle ilgili, bunlar güvenilirliği artıran unsurlardır, denetim mekanizmalarının...

TARSİM YÖNETİM KURULU ÜYESİ İŞİL KONYA - Hem sigorta hem tarım tarafında eksperlerin bağımsızlık ve tarafsızlığı titizlikle inceleniyor.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Başkanım, bir de ilave olarak müsaadeniz olursa şunu da önemli özellik olarak belirtmek istiyorum: Bölge müdürlerimiz var, bölge müdürlerimizin hepsi eksper. Sizler de gördünüz, yetenekli, en başarılı eksperlerden seçiyoruz ve bölge müdürlerimiz de hasar tespitinin ertesi gün yüzde 20'sini kontrol ediyorlar örnekleme usulüyle.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bana bir bilgi geldi, sormam gerekiyor. Ekspert için 20 puan toplama hedefi, ne bu? 20 puanı nelerden topluyor?

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Günlük çalışma, parsel bazında çalışma var. Parselin, ürünün çeşidine göre, büyüklüğüne göre rakamları var. 20 puan günlük olarak alabileceği ücret tavanı. O 20 puan günlük tavanla çalışmak için de yani 5 dekar araziye gittiye...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Nelerden puan topluyor?

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Bu çalışmalarından, her bir yapmış olduğu günde...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yani ziyaretlerden mi?

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Tabii, tabii, gitmiş olduğu tespitlerin sonucunda puanlama sistemi var otomatik, arazinin büyüklüğü, çeşidi... Örneğin, buğday tarlasını gezmek daha kolay, ağacı saymak daha zor, onun puanı daha yüksek gibi bunların parametreleri var, eksperler de biliyor bu parametreleri, açık bu. Bu eksper arkadaşlarımız bu puana ulaşabilirlerse en yüksek ücreti alıyorlar, performans uygulaması bu yani.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Tamam yani istifham kalmasın diye soruyorum ki bunları izale edelim.

Evet Hocam, toparlayın isterseniz.

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ DR. ÖĞR. ÜYESİ SEYFETTİN KURT - Sayın Başkanım, toparlıyorum ben şimdi.

Burada az önceki "soğuk zinciri kırmadan" dediğim modelden şunu kastediyorum: Kanun koyucu bu ülkenin bir tarım toplumu olduğunu biliyor, tarıma dayalı bir ekonomisi olduğunu da biliyor ve bununla alakalı sürdürülebilir tarım üzerinden, bu eksenden yarınları ve yarının gıda tedarikini sağlayabilmek için kafasında bir endişe var ve bununla alakalı bir kurum kurulmuş, bunların şartları belirlenmiş ve sigortacılık çerçevesinde de bizatihi mağdurların da olayın içinde olabileceği bir mekanizma üretmiş. Buradaki iyi niyetten asla hiçbirinin şüphesi yok fakat bunun aşağı doğru yayılmasında, işte tarifelerinin belirlenmesinde, sermayesinin oluşturulmasında, bunun tüketiciye poliçe olarak satılmasında aynı hassasiyetin gözetilmesi lazım. Az önce söyledim, şu anda bankalardaki çalışan arkadaşlarımızın çoğunun ya ziraat bilgisi yok ya sigorta bilgisi yok çünkü biz Zoom'dan eğitim vererek banka memurlarına sigortacılık anlatıyoruz ve bir de bunun ayrıca TARSİM alt dalını da anlatmıyoruz. Yani onlar orada uygulamadan, Ziraat Bankasındakiler çok uygulama yaptıkları için biliyorlar ama onların da birinci önceliği adamın tarımsal arazisini veya ürününü korumak değil, kredi satmak, kredinin bir iliştilmiş hâli olarak görüyor TARSİM sigortasını. Onun için, burada ben hani gerekiyorsa -nasıl olacak bilmiyorum- Ziraat Bankasının bütün...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Benim bir poliçemde kiraza "Ağaçta 4 kilo." yazmış, "Sistem müsaade etmiyor." dedi. "Ne demek ya, 4 kilo kiraz mı olur yani? Ortalamam 40-50 kilodur ağaç başına benim, olgun ağaçlar." diyorum. Sonra tekrar başvurarak rekolte artış beyannamesi verdim, ondan sonra düzelttim, yeni prim hesaplandı falan yani başıma gelen olay.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Başkanım, başınıza gelen olayda orada önemli bir parametre var, o da yaş. Yani eğer ağacın yaşını doğru girmezse o zaman verimde sınırlama var.

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ DR. ÖĞR. ÜYESİ SEYFETTİN KURT - Evet, rekolteyi düzgün çıkaramazsınız.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yaş belli yani 20 yaş.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Ama sizin verdiğiniz ile orada girilen aynı mı?

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - İşte, onu ben, hocamın dediğine... İşte, bunu Ziraat Bankasından -ismi önemli değil- yeni başlamış birisi kesiyor. Ben sonra tekrar uğraştım, TARSİM'de vardır, ben bir önceki yılda -bu yıl yaptıramadım- ürün değer artışı başvurusu yaptım. Geldiler, eyvallah, bu ürün bu olur. Her sene bu ürün bizde zaten ortalama, üç aşağı beş yukarı...

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ DR. ÖĞR. ÜYESİ SEYFETTİN KURT - Mesela, birçok yerdeki TARSİM bölge müdürü arkadaşımız bilgilerin, çiftçilerin beyanlarının da yanıtıcı olduğunu, bunların da herhangi bir saikle farklı farklı beyanlar verdiklerini, kimisinin parsellerinin yanlış olduğunu, ondan dolayı hasar alamadıklarını söyledikleri de oldu. Onun için de burada ben özellikle eğer ziraat bankalarının bu personeli ziraat mühendisi olacaksa ziraat mühendisi olmalı. Bunların sahaya inip tarlaları, ağaçları görerek bu poliçeleri kesmeleri lazım, en azından bir kere; bunu yaptıktan sonra kayıtlarımız düzelir çünkü kayıtlarımızda da ciddi anlamda bununla alakalı sıkıntılar olduğu kanaatindeyim ben. Ondandır da poliçenin satışı esnasında kesinlikle biz şu an birçok büyük montanlı sigortaların tamamında aynı zamanda da bir müşteri bilgilendirme beyan formu imzalıyoruz. Aynı şekilde, burada da herkese müşteri poliçeyi alırken çiftçi bilgilendirme formu imzalatalım, her şeyi anlatalım "Şunları öder, bunları ödemez." diye. TARSİM bir yardım kuruluşu falan değil, 6102 sayılı Kanun'a, 5684 sayılı Kanun'a tabi sigorta şirketi. Onun için de buradaki yükümlülüklerini yerine getirmesinin şartları belli zaten. Onun için de buradaki diğer şey de hasarların olduğu esnada insanlara beyanlarıyla uyumun olup olmadığına bakarak ret ya da değil söylenmesi lazım çünkü bizim şu an gördüğümüz kadarıyla hem sahadaki gördüğümüz şeyler hem de benim mahkemelerde şahit olduğum şeyler, insanlar TARSİM poliçesiyle ne aldıklarını bilmiyorlar. Bunu biz onlara iyi anlatmazsak da -bunu atıyorum, Allah muhafaza, bir daha olmasın ama- bir daha don olursa gene aynı şeyler olur.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bu, genel sigortacılığın da bir sorunu değil mi esasında? Sadece TARSİM'le ilgili değil, kaskoda da öyle.

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ DR. ÖĞR. ÜYESİ SEYFETTİN KURT - Tabii, kesinlikle.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - "Tam kasko yaptırdım." diyor, sonra muafiyetler devreye giriyor, bir bakıyorsunuz... Yani bu mesele sanki biraz TARSİM'in değil de Türkiye...

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ DR. ÖĞR. ÜYESİ SEYFETTİN KURT - Genel sigortacılık problemi, TARSİM'in de içinde olduğu bir problem.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Evet.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Başkanım, ben bir araya gireyim.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Buyurun.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Şimdi, yanlış sigorta satışı yani bu sıkıntı sadece dediğiniz gibi TARSİM'de yok. TARSİM'de de prim düşük çıksın diye -yalan beyan diyorum ben ona- yalan beyan veriliyor, yanlış beyan veriliyor, eksik veriliyor ya da yönlendirme de olabiliyor bankada dediğiniz gibi.

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ DR. ÖĞR. ÜYESİ SEYFETTİN KURT - Acentelerde...

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Aynen.

Bütün sigortacılıkta zaten en başlangıçtaki sorunuz bu. Hem konu bilinmiyor, ne ürün satın alındığı bilinmiyor, tamamen aracı kişiye güvenilip sigorta yapılıyor. DASK'da da aynısı vardı, mesela depremde de gördük biz bunu. Ev 120 metrekare...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Türkiye'de sigortacılık bilinciyle ilgili sanki başka bir eğitimsel çalışmaya da ihtiyaç var gibi.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Var, var, aynen çünkü çok niş bir alan, dediğiniz gibi temel olarak anlatılması gerekiyor.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yani sigorta nedir, sigorta kültürünün inşasına da ihtiyaç var çünkü. Ben bütün kiraladığım evlerde önce evde yangın sigortası yaptırıyorum, kirada otururum ve hiç istisnasız. Yan komşumun evinde yangın çıktı, üst kat da yandı ve inanılmaz ekonomik sıkıntılar. Hani insanların yaşamında bir şey olmuyor ama büyük hasarlar oluyor ve her yıl evlerimi hem hırsızlığa hem yangına hem su... Evlerde en riskli şey nedir? Üst katın suyunun alt kata inmesidir mesela. Çok da cüzidir, yıllık bin lirayı geçmez yani primleri. Yani bizim şeye ihtiyacımız var sanki, bu TARSİM özelinde de sigortacılık kültürüyle ilgili de sanki Sayın Bakanım, bu Komisyonun belki bu konuya da bir eğilmesi lazım Sayın Başkanım.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Tabii ki.

Başkanım, asıl sıkıntımız şu zaten: Ürün hem bilinmiyor hem de gerekli ürün olarak da görülüyor, hâlâ lüks olarak görülüyor maalesef. Aslında, dediğiniz gibi, primler düşük, teminatlar da güzel ama maalesef öyle bir sıkıntımız var.

İkinci olarak da bu yanlış beyanlar ya da eksik beyanlar her sigorta ürününde karşımıza çıkabiliyor. DASK'da da aynı sıkıntıyı yaşadık depremde; 120 metrekare evi var, düşük prim ödeyeyim diye 50 metrekare göstermiş. O kadarlık tazminat alacağını biz söylediğimizde "Benim evim 120 metrekare ama." diyor ama sen o kadar prim ödemedin. Hani onun da bilincinde mesela ama o kadar teminat istiyor. Bu şekilde mahkemelerde bir sürü dosyamız var.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - O zaman şöyle bir şey: Sigortacı poliçeyi keserken neyi sigorta ettiğini -artık dijital dünyada yaşıyoruz- görmeli, bir şekilde görmeli.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE FERAY SEZGİN - Tabii.

Görüyor aslında, şu an e-devlette bütün sigortalarını görebiliyorlar.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - O zaman kesemez.

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ DR. ÖĞR. ÜYESİ SEYFETTİN KURT - Şu an zaten değişti Başkanım. Şu an DASK'ta artık beyan usulü poliçe yok, mecburen Tabu ve Kadastro kayıtlarıyla oradan kayıtları çekiyoruz biz, şu an artık yanlış beyan verilemez.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Dedi ya: "Eksik beyan, yanlış beyan..." Buna müsaade etmemesi lazım sistemin.

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ DR. ÖĞR. ÜYESİ SEYFETTİN KURT - Şu an verilemez.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - TARSİM'in özü ÇKS'ye dayanıyor. ÇKS'nin... O zaman sorun ÇKS'de biraz da.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Başkanım, ÇKS kayıtları, tapu kayıt sistemi kayıtları, hayvancılık bilgi sistemi kayıtları, arıcılık kayıtları, su ürünleri kayıtları üzerinden çalışıyor yani orada kesenin bir hata yapma şansı yok. Bunu önemli bir özellik olarak düzeltelim yani otomatik geliyor poliçeye. Bunlar otomatik gelen ana veriler yani bu ürün şeftaliye şeftali diye geliyor ama yaşını, kilosunu, verimini siz söylüyorsunuz, siz tercih ediyorsunuz üretici olarak. Buradan üreticinin de tabii...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Üstat, benim bir önceki poliçem de aynı yerden kesilmiş. Yaşı belli yani bahçenin 20 yaşından bir anda 5 yaşına düşme ihtimali yok ki.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Başkanım, ürün az olsun diye farklı düşüncelerle bazen yaşla alakalı da farklı veriler girilebiliyor.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Eyvallah.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Bu önemli özellik içerisinde tabii sigorta danışmanlığı da önemli bir şey aslında.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Üstat, kastettiğim konu bir suçlama falan değil, bu hepimizin... Yani dünyanın gelişmiş parametrelerinden bir tanesi de toplam servetin ve gelirin ne kadarının sigorta ettirdiğine ilişkin bir parametredir, ülkelerin gelişmişlik endekslerinde bu önemlidir. Bazen biz bunu sadece ürünün, o seneki ürünün... Ya, servetin korunmasıdır birinci esas, servetin korunması, sahip olduğunuz mal varlığının... Benim bahçemi koruyacağım ben önce. Gelir bazen az olur, bazen hasat fazla olabilir.

Özür diliyorum çok konuştum bugün, beni affedin.

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ DR. ÖĞR. ÜYESİ SEYFETTİN KURT - Sayın Başkanım, şu an Türkiye'deki sigortalılık oranı zaten dünyanın binde 3'ü gibi falan yani o kadar düşük. OECD ülkelerinde biz 19'uncuyuz ama sigortalılık oranı açısından dünya sigortacılığının binde 3'ü Türkiye'deki sigortacılık toplamı. Onun için de müthiş bir algı meselesi, bilinç meselesi ve farkındalık meselesi var burada.

Sayın Müdürüm, bu satış mecraları üzerinden kanalların ne kadarını bankalar üretiyor, ne kadarını acente üretiyor, ne kadarını Tarım Kredi üretiyor?

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Belli, belli yani poliçelerin yüzde 60 dolay bankalar üzerinden krediye dayalı olarak, yüzde 40'ı da acenteler üzerinden kesiliyor.

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ DR. ÖĞR. ÜYESİ SEYFETTİN KURT - Tarım Kredi?

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Beraber, Ziraatla beraber ikisi.

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ DR. ÖĞR. ÜYESİ SEYFETTİN KURT - Ziraat Bankası'nın yüzde 60, yüzde 40'ı acente.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Çünkü ikisi aynı, beraber. Evet, Cumhurbaşkanlığı kararındaki sübvansiyon kredisine tabi olduğu için ikisi de o şekilde çalışıyorlar.

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ DR. ÖĞR. ÜYESİ SEYFETTİN KURT - Acenteler TARSİM'i biliyor diye söylemiyorum da en azından oradaki denge, acentelerin de eğitilmesi buna bir katkı sağlar mı diye sordum, onu da çalıştayda tartışalım diye.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Evet, biz on-line olarak bir eğitim yapmadan o acenteye yetki vermiyoruz nasıl polise kesileceğiyle alakalı. Ayrıca da ben dâhil olmak üzere arkadaşlarım, çalışma arkadaşlarım, tüm sigorta şirketlerinin düzenleyeceği acente eğitimlerine katılıyoruz ve tarım sigortası konusundaki önemli özelliklerin her birini arz etmeye çalışıyoruz.

Yani burada bir önemli husus da -demin o söylediğiniz- beyan imzalatma TARSİM'de de var zaten sigortacılığın temel özelliği olarak, demin Başkanım da söyledi ama üreticimizi de tabii gidip bizzat kendi poliçesini kendisinin yaptırıp kendisinin alması noktasında da uyaracağız, daha çok bilgilendireceğiz diye düşünüyorum.

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ DR. ÖĞR. ÜYESİ SEYFETTİN KURT - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkan Yardımcısı Emine Feray Sezgin; Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği Genel Sekreter Yardımcısı Mehmet Atilla Oksay ve KTO Karatay Üniversitesi Doktor Öğretim Üyesi Seyfettin Kurt tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Evet, herhâlde, bu sunuşlardan sonra Komisyon üyelerimizden değerlendirmeler ve sorular varsa, yoksa misafir bugün var mı? Nasıl, yapaşım Orhan ağabey?

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Sorun yok, Komisyon üyeleri öncedir.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Sıkıntı yok, estağfurullah.

Buyurun üstat.

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben bu Komisyonun üyesi değilim ama Tarım Komisyonunun bir üyesiyim, bundan dolayı buradayım.

Evet, öncelikle gelen ilgili bütün misafirleri, müdürleri de buradan selamlıyoruz. Birçok ilimizi etkileyen bir don olayı yaşandı ve biz dondan sonra zararın en çok vurduğu il olan Malatya'ya gittik Sinan Vekilimizle beraber, dolaştık. Ben Urfa Vekiliyim ama bugün bir Malatyalı olarak söz alacağım.

Zirai donun üzerinden aylar geçmesine rağmen Malatya'da, Adıyaman'da, Maraş'ta, Dersim'de üretici hâlâ bir cevap, bir destek, bir umut bekliyor. Burada ilk toplantınıza katıldım, sizin açıklamanız şu şekildeydi: "Bizden fazla bir beklentiniz olmasın." Ama çiftçilerin bu Komisyondan beklentisi gerçekten çok büyük. Bu Komisyon çalışmalarını bitirdikten sonra ya çiftçilerin hayır duasını alacaksınız ya da diğer taraftan bedduasını alacaksınız yani bu ikisinden birini alacaksınız. Biz hayır duasını alma tarafındayız, Sayın Başkanım sizin iyi niyetinizi de burada çok iyi görüyoruz.

Malatya'da 70 binin üzerinde aile geçimini kayısı üzerinden sağlıyor ancak Malatyalı çiftçilerle görüştüğümüzde sadece çiftçilerin yüzde 30'u TARSİM'e kayıtlı sigorta yaptırmış, kalan diğer yüzde 70'i de -gene oran olarak söylersek yüzde 50'ye yakını- ÇKS'ye kayıtlı değil. Malatyalı çiftçilerin, bizden, ÇKS'ye kayıtlı olmayanlarla ilgili -ÇKS'ye kayıtlı olmayanlar tabii ki doğal olarak TARSİM'e de kayıtlı olmuyor, bunlarla ilgili de talepleri var- geçici olarak bu ÇKS'nin tekrar açılıp çiftçilerin bu mağduriyetinin de giderilmesi konusunda talepleri var.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ön raporumuzda bunu ilettik Bakanlığa, ön raporumuzda var bu; ÇKS kaydı olmayanların bu döneme mahsus olarak entegrasyonunun yapılmasıyla ilgili.

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Şimdi, çiftçilere TARSİM'e çiftçilerin niye kayıt yapmadığının sebebini sorduğumuzda verdikleri cevap: Sigorta şirketleri ürünleri kayıt sırasında cömert davranıyor, zararın karşılanması konusunda da cimri davranıyor. Oluşan don felaketi sonucunda TARSİM'den gelen yetkililer zararın sebebinden çiftçileri sorumlu tutuyor. "Denetime gelen, zararı tespiti gelen TARSİM'e kayıtlı ziraat mühendisleri kayısıyı tabakta görüyor. Kayısının ağacını, yetiştirme şeklini, koşullarını bilmiyor; kayısıyla ilgisi olmayan ziraat mühendisleri gelip burada zarar tespitini yapıyor." diyor çiftçiler. Ve zarar tespiti yaparken de bir bahçe var, bu bahçeyi bölümlere ayırıyor "Şurası az zarar gördü, şurası çok zarar gördü." şeklinde. Ve bu şekilde de bir zararı karşılamak konusunda elinden geldiği kadar cimri davranıyor.

Evet, çiftçilerle görüştüğümüzde -yakın zamanda 6 Şubatta bir deprem de meydana geldi- Malatyalı çiftçilerin söylediği: "Dondan kaynaklı maddi zarar 6 Şubatta meydana gelen deprem zararından daha fazla." Ve çiftçilerin bize sorduğu... Evet, Cumhurbaşkanlığı bir talimat verdi, Cumhurbaşkanlığı talimatıyla Tarım Bakanımız Urfa'ya gitti; "Zarar tespiti yapıp çiftçilerin zararı karşılanacak." şeklinde bir açıklama yaptı ve hâlâ zararı karşılama konusunda belirsizlik devam ediyor. Ödemeler ağaç başı mı dönüm başı mı yapılacak? Çiftçilere destek amaçlı kredi sağlanacak mı? Ödemeler ne kadar olacak? Zararın tespiti yapılırken ağaçların yaşı, verim durumu, bakım masrafları göz önünde bulundurulacak mı? Yeni dikilmiş ama dondan zarar gören fidanın masrafı ile 20 yaşındaki bir ağacın zararı aynı mı olacak ve aynı şekilde, ağaç başı mı ödeme yapılacak?

Çiftçiler adına, yapılacak ödemelerin ürün bazında, hasar oranına göre ve özellikle kaybın sadece bir yıllık değil iki üç yıla yayılacak şekilde dikkate alınarak, yıllık olarak planlama yapılmasını Tarım Komisyonunun bir üyesi olarak öneriyorum.

Evet, çiftçilerle görüştüğümüzde bütün çiftçilerin ortak olarak söylediği: "Bankalara borcu olmayan çiftçi yoktur." Malatya'daki dondan kaynaklı zarar bir yılla sınırlı değil; bu yıl da kayısı olmayacak, önümüzdeki yıl da kayısı olmayacak yani verim olmayacak. Ve çiftçiler bunu soruyor: "Devlete bağlı bankalara ya da özel bankalara olan bu borçlarımızla ilgili faizsiz bir erteleme olacak mı?" Çiftçilerin talebi: Çiftçilerin bankalara olan borcu en az iki yıl ertelenmelidir.

Bu konuda son olarak söyleyeceğim: Bu, gerçekten bir vebaldir; herkesin bir ailesi var, ortada büyük bir mağduriyet var. Eğer bu Komisyon çiftçilerin bu talebini karşılayamayacaksa sonucunda çiftçilerin vebalini alacak. Bizim de buradan önerimiz, çiftçilerin ahını değil duasını alın şeklindedir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ben teşekkür ederim katkılarınız için.

Buyurun Orhan Bey.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Çok teşekkür ederim.

Türkiye Sigorta Birliğine teşekkür ederim.

Komisyon katılamadık, üyesi değiliz, dolayısıyla bugün bir katılma şansımız oldu.

Öncelikle, herkesin emeğine teşekkür ederim. Gidildi, görüldü, belki benim söyleyeceklerimin bir kısmı da konuşulmuş olabilir. Aslında, bütün dokümanları aldım, henüz inceleme şansım olmadı ama kendi birikimlerimi ve tecrübelerimi paylaşmak isterim -sadece kendim değil- yüz yıllardır tarımla uğraşan bir ailenin çocuklarıyız.

Nereden başlayayım? Bu soğuk meselesinden başlamak isterim. Değerli arkadaşlar, eğer sorunun adını doğru koyarsak çözüme ulaşırız. Bugün yaşadığımız soğukun adı -Hocam, Müdürüm de izah ettiler- adveksiyon denen bir soğuklanma biçimi yani bir ısının, bir sıcaklığın bir bölgeden bir bölgeye, bir alandan bir alana taşınma biçimi. Bugüne kadar yaşadığımız soğukların adı genel olarak radyasyon soğukluğu olarak adlandırılır; onun da temeli durgun havanın yere çökmesi ve toprak ile üzerindeki bir miktar hava arasındaki geçişi. Bunun benzeri ya da adveksiyon soğukluğunun bir benzeri lokal olarak görüldü bugüne kadar; dağın bir üstünden, dağın bir tarafından, yüksek noktalardan soğuk havanın gelip o ovada etkili olup gitmesidir. Dolayısıyla bizim bu soğuklanma biçimini birbirinden ayırmamız gerekiyor. Adveksiyon soğukluğu bir ısı birikiminin, bir yerde olan toplam hava birikiminin bir başka yere transferi. Dolayısıyla Türkiye'de bu kadar büyük, 60 ilde ben kendi bilinç tarihimde ilk kez görüyorum, ilk kez böyle bir soğuklanma görüyorum. Bu, bizim için önemli bir zarar oluşturduğu kadar önemli bir de deneyimdir. Elbette keşke olmasaydı demek gerekiyor ama oldu; önemli olan, buna karşı geleceğe dair ne yapacağımız. Dolayısıyla bu soğuklanma biçimini ne TARSİM'le ne Sigortalar Birliğiyle ne başka bir yöntemle yani kurumlar üzerinden geleceğe dair de çözebilmek çok mümkün değil. Eğer bütün tarım alanları sigortalı olsaydı başta TARSİM olmak üzere bütün kurumlar iflas etmişti bu şeyde. Net bir şekilde söylüyorum yani karşılayamazdınız, bu mümkün değil. Diyelim ki Türkiye'de şu anda 40 milyon dönüm zarar gördüğü öngörülen bir ürün gerçek değerine göre bu don zararıyla karşılaştığında bunu çözebilme şansınız yoktu, şu yapıyla yoktu. Bunun için başka bir şeye ihtiyaç var. Ne yapmak lazım? O diğer detaylar, eksperler vesaire hepsi ama bütüncül bakmak lazım meseleye. Tarım Sigortaları ilk kurulduğunda, ilk çalışıldığında Bursa'da, İnegöl'de, İzmit'te, Yenişehir'de bizzat Tanfer Dinler'le beraber işin içerisindeydik. Kaldı ki ilk talep edilen sermaye ile ortaya çıktığında oluşturulan sermaye arasında çok ciddi, çok önemli bir farklılığın olduğunu da görmek zorundayız yani daha başlarken sorunlu başladı ama oraya gelmeden önce... Değerli Komisyon üyeleri, değerli Başkan, değerli arkadaşlar; ben şöyle düşünüyorum: İkiye ayırmamız gerekir. Bu tür soğuklara karşı elbette sigortalama yapılabilir, olabilir ama bu tür bir zarara karşı TARSİM'in sigorta yapma ya da bunu yaptıktan sonra böyle bir soğukla karşılaştığında bütün o zararı giderbilme şansı yoktur, mümkün değil bu. Bütün Türkiye sigorta sisteminin kaynaklarını oraya ayırması lazım çünkü ortaya çıkan zarar miktarıyla, sizin öngördüğünüz zararlar gerçek zarar tahmin edemeyebiliriz. Mesela, sadece İzmit'te toplam zararı sorsam ya da TARSİM yapıp da TARSİM'in zararını sorsam o aradaki farkta ne demek istediğimi göreceksiniz. Bir tarafı zirve, bir tarafı deniz seviyesi; bunu çok net bir şekilde paylaşmak isterim çünkü bizzat içindeyim ama hani örnek olsun diye söylemek istedim.

İkincisi, bu işlerden, hani "Nasıl çıkarız?" diye... Biraz önce siz, önemli bir şey söylediniz. Biz, aslında, başından beri 2023 Tarım Programı'mızda da seçime giderken tarım programımızda da "zorunlu tarım sigortası" denilen bir kavramı hayata geçirmek zorundayız. Bu, yine bunu karşılamaz. Bu, diğer bahsettiğiniz, biraz önce atmosferik soğuk olarak değerlendirdiğimiz ya da radyasyonel soğuk olarak değerlendirdiğimiz, o sene içerisinde havza, bölge, hatta biraz önce söylediğimiz gibi aynı tarla içerisinde bile, aynı parsel içerisinde bile farklı etki yapan, hatta ağacın bir tarafında daha fazla etki, bir tarafında daha az etki yapan soğuklar için giderilebilir bir modeldir. Bugün uygulanan TARSİM, yani 2006'da başladık. Kaç yıl geçmiş? On dokuz yıl. On dokuz yılda yüzde kaçız ortalama? Yüzde 30. Peki, bunun yüzde kaç kredi zorunluluğundan geliyor? Yüzde 60. Yüzde 60'ın bir kısmı sahici olsun yani insanlar kendi isteğiyle yaptırın, yüzde 30; yüzde 30'u oradan çıkarın, o yüzde 30 yüzde 20'lere iner. Eğer on dokuz yılda bir sigorta sistemi hâlâ yüzde 25-30'lardaysa, özür dilerim yani yok, sorun var orada demek, bu sorunu iyi incelemek gerekir. Sizinle ilgili değil, bu söylediklerim sizinle kesinlikle ilgili değil arkadaşlar yani bunu size dair söylemiyorum. Ben, bütüncül Türkiye tarım politikasının, iklim riski başta olmak üzere diğer risklere karşı ne kadar kontrol altında olduğunu söylemeye çalışıyorum. Aynı şey gibi bu, önce araçlarda kasko başladı, daha sonra döndü dolaştı zorunlu araç sigortasına döndü. Yine aynı şekilde, evlerde -keyfi- isteyenler, sizin biraz önce bahsettiğiniz gibi, yangın vesaireye karşı gelir ya da sermaye, neyse, adını ne koyarsanız koyun, koruma amaçlı, bilgili, bilinçli ekonomisi olan insanlara yaptılar; bugün DASK'a döndük. Yani tersten başlayarak doğruyu bulmaya çalıştık. İkisi de doğru, DASK da doğru, diğer sigorta da bunun ilavesi olarak. Çünkü biri insanın, afetlerden ve yaşanan zorluklardan en az maliyetle, en az zararla çıkmasını sağlayacak, malını mülkünü güvence altına alıyor; öbürü sermayesini güvence altına alıyor. Araçta da bu böyle, elbette tarımda da böyle olması lazım. Bir temel taban sigorta yapmamız lazım. Bu, zorunlu sigorta olarak değerlendirilmeli. İkincisi de bugün TARSİM olarak adlandırdığımız sigorta da gelir kaybını gideren, kişilerin kendi isteğiyle, daha fazla gelir beklentileri doğrultusunda kendi ürünlerini ve kendi sermayesini ve gelirini kontrol altına alacağı ya da daha rahat ondan elde edeceği geliri sabitleyeceği bir sisteme geçmek lazım. Bir kere, işin temel adı bu Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri çünkü bu tür bir soğuklanmada bu dediğimiz sistemlerin hiçbirisi -biraz önce söyledim- zorunlu sigorta meselesi bile bu işi çözmez, çözmez. Yani, 150 milyon dönüm arazi eksek, 100'er liradan bunu zorunlu tarım sigortası yapsak 15 milyar gelir olur. 200 liradan yapsak 30 milyar gelir olur. Siz "Sadece buradan 21 milyar biz ödüyoruz." diyorsunuz. Belki Hükûmet, belki Cumhurbaşkanlığı kendi bütçesinden belki çok daha fazla ödeyecek ama bunların hiçbirisi beklenen geliri karşılayacak bir miktar olmayacak. TARSİM bu konuda şanslı yani TARSİM yaptıranlar şanslı ama yine söylüyorum: Bütün araziler sigortalansaydı bu primle belki çıkılabilme ihtimali olabilirdi ama bunun mümkün olmadığını siz de en az benim kadar biliyorsunuz, bu prim yöntemiyle. Ben yaptırmıyorum mesela. Ben, zorunlu, sadece bankadan kredi aldığım miktar kadar yaptırıyorum, gerisini yaptırmıyorum çünkü benim yıllara olan riskim az ama primim yüksek. Çok net söylüyorum,

yaptırmıyorum yani çok geniş arazim var, çok azını yaptırmıyorum. Sahici, net, açık bunu... Ama zorunlu olsa, zorunlu olan taban fiyattan ödeyeceğim şeyi öderim, bunu yaparım, hepsini de sigortalandırırım.

Dolayısıyla, arkadaşlar, şuraya varmaya çalışıyorum: Eğer bu işten kurtulmanın ya da bu işte gelecekte bu tür bir dona karşı adveksiyon olarak algıladığımız bir ısının bir bölgeden diğer bölgeye, hemen hemen ülkenin bütününe ya da bir bölgenin bütününe ya da ülkenin yarısını ya da üst tarafını, alt tarafını, geniş alanları kapsayan soğuklanmalar veya buna benzer sorunlar, riskler karşısında... Bu, dolu için de geçerli yani dolu bir yerden başlayıp bir yere kadar topyekûn gidebilir, ille de yani çok dar bir alanda olacak diye bir şey yok, elbette olabilir. Bu tür geniş kapsamlı riskler için özel bir "kamu gücü" dediğimiz, sigortalıysa bu temel sigorta kavramından oraya destek ama ayrıca da Hükûmetin, maliyenin bir çabasının, bir tasarrufunun, oraya dair, o sistemi yönetebilmesinin bir bütçesinin olması lazım. Fon mu dersiniz, başka bir şey mi dersiniz, başka bir şey mi yaparsınız, bu mümkün. Yoksa, bu TARSİM meselesiyle bütün kitlelerin böyle bir... Ben kendimden, 59 yaş, 6 yaş çıkar, aklımın başında olmadığını, o gün çobandım; daha sonra, işte tarla, hâlâ çiftçiliğin içerisindeyiz; oğlum ziraat mühendisi, çiftçiliğin içerisinde, ben ziraat mühendisiyim, biz yaptırmıyoruz mesela. Biz yaptırmıyorsak... File çekiyoruz çünkü en büyük riskimiz dolu. Dolu riskine karşı fileyi çekerek sorunumuzu çözmeye çalışıyoruz. Benim filem on iki yıl gittiğinde, TARSİM'le kıyasladığımda vallahi çerez parası kalıyor, sadece açma kapama parası veriyorum ama eğer TARSİM'e dolu için gitsem çok ciddi bir para vermek zorunda kalacağım. Yani bu sene benden 600-700 bin lira gibi, 1 milyon liraya yakın bir TARSİM şeyi çıktı. 1 milyon lira önemli. Ben aldım fileyi, on iki yıldır kullanıyorum. On iki yıl önce çok basit, komik bir rakama yani bugüne göre komik bir rakama onu almıştım. Dolayısıyla, ben dolu için mesela hiçbir zaman için TARSİM'i önermiyorum ama filesi olan da kredi almak için TARSİM'e gitti, Ziraat Bankasından TARSİM yaptırmak zorunda kaldı, biraz daha belki primi düşük ama...

Neyse, uzatmak istemem. Yani içinde olduğum için bunları söylüyorum. TARSİM'in çalışma biçimiyle ilgili tonlarca sıkıntı var ama bence çok mevzu değil, siz bunların bütününe konuşmuş olabilirsiniz. Ama benim özellikle, ısrarla, bir çiftçi olarak, bu ülkenin tarımını az çok bilen biri olarak, bölgesel farklılıkları bilen biri olarak iklim değişikliğinin yaratmış olduğu ve yaratacağı sorunları öngörerek daha sahici, daha samimi; kurumlardan ya da kurumların üstlendiği görevlerin dışında bizim, yasanın, yasamanın ve yürütücü iradenin, karar vericilerin bu meseleyi böyle görmesi gerekiyor

Bu adveksiyon, don meselesinin tarifinin doğru yapılması, böyle elli yılda bir kere ya da yetmiş yılda bir kere bu kadar büyük zararlara sebep olan bir don meselesinin, bir TARSİM meselesi üzerinden ya da zorunlu bir zirai sigorta üzerinden de yönetilmemesi gerektiğini düşünürüm, öneririm. Bu, altlık olarak zorunlu tarım sigortasını öneriyorum. Elbette TARSİM'i isteyen gelir sigortası açısından yapabilir ama bu, yasamanın sorunudur Sayın Başkan; bu, Hükûmetin, hepimizin sorunudur ama burada gördüğüm şu: Kimse çiftçiye yüklenmesin. "Çiftçi yanlış beyan verdi, çiftçi eksik beyan verdi, çiftçi bilmem ne beyanı verdi." Ben söyleyeyim o zaman; TARSİM başladığında armudun fiyatı 4 liraydı, "Ne kadar prim verirsiniz o kadar yüksek yazdırırsınız." dediler, çiftçiye -durumu iyi olanlar- 2 kat fiyatla sigortaladı, dolu olduğunda 2 kat da para aldılar; bu da doğru değil. Ya, bu başka bir mekanizmaya doğru... Siz de bunu biliyorsunuz.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Evet.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Dolayısıyla, hiç oraya girmiyorum. Ben tanıklığını yaptığım için, içinde olduğum için biliyorum. O yüzden TARSİM meselesi, bu ülkenin çiftçisinin tarım sigorta sorununu çözemez; bu, mümkün değildir; bu tür soğukların sorununu da çözemez. Bu, özel bir soğuktur ama bu gerekçeyle bizim tarımı konuşuyor olmamız da kıymetli. Bu, TARSİM'i itibarsızlaştırma anlamı taşımasın ama gerçeği paylaşmak lazım. On dokuz yıl sonra yüzde 20 civarında... Ki bunun bir kısmı hayvancılık biliyorsunuz, ağırlıklı olarak da meyve. Tarla tarımında bu çok daha düşük, çok daha az. Bütün bunları üst üste koyduğumuzda bu sistemi tartışmak yerine -belki rehabilitesi tartışılabilir, yenilenmesi tartışılabilir ama- temel meselenin bizi ilgilendirdiğini, yaşamayı ilgilendirdiğini, Hükûmeti ilgilendirdiğini ve Hükûmetin tarıma verdiği önem karşısında bu tür çok özel zamanlarda oluşan büyük riskler karşısında, ayıracağı bir sermaye, fon ve benzeri olacağını düşünürüm. Burada çiftçinin haklarını sonuna kadar korurum. Çiftçi ne yalancıdır ne eksiktir ne şudur ne budur. Ne kadar verirsiniz o kadarını alıyorsunuz dolayısıyla, çiftçi bizim yüzümüzdür.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Evet, ben teşekkür ediyorum.

Evet, arkadaşlar, ilave edeceğimiz bir şeyler var mı? Eğer Komisyonumuzun ekleyeceği bir şey yoksa son sözü... Cevap olarak değil, burada bizim usulümüz cevap değil, ekleyeceğimiz, katkı vereceğiniz bir şey varsa son sözleri alalım sizlerden de.

Zaten çalıştayda da tekrar görüşeceğiz Sayın Başkan. Bizim çalıştay konumuz zaten TARSİM'in yeniden yapılandırılması değil, sürdürülebilir tarım için Türkiye'de tarım sigortacılığı. Yani, öyle olacağı için de...

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Bizim programımızda vardı Başkanım.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - ...bizim Komisyon olarak saha çalışmalarından sonra edindiğimiz iki temel konu var: Birincisi, küresel iklim değişikliği gerçeğinde tarım. İkincisi, sürdürülebilir tarım için sigorta. Birbirine bağlı iki temel konu, ana noktası bu. Diğer konular da var; su, su kaynakları, iklim falan. Başka konuları da tartışacağız birinci çalıştayda.

Eğer o çalıştaya da katılırsanız Orhan Bey, memnun oluruz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Tabii, bilgim olur da uygun olursa gelirim, özellikle gelirim; hiç problem yok.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Tarım Komisyonundasınız, Tarım Komisyonu üyelerimizi zaten davet edeceğiz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Dün de konuştuk, aslında, Tarım Komisyonu üyelerinin böyle bir Komisyonunda az temsil edilmesini, olmamalarını ben doğru bulmuyorum.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Tarihi 4 Temmuz gibi duruyor, not edersiniz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - 4 Temmuz yapmayın Başkanım.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yapacak bir şey yok.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Olur, olur, 4 Temmuz olur. Sivas, Çorum katliamları; ardından 4 Temmuz uyar, gelirim 4 Temmuz'a. Tamam Başkanım, şimdiden anlaşılmış, problem yok.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Buyurun Bekir Bey.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Benim birkaç şeyi belirtmemde fayda var...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Tekrar söyledi Komisyon, hassasiyetle, sistemsel...

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Düzeltilmesi gereken çok önemli bir iki husus var: Birincisi, Malatya'yla alakalı "Sigorta şirketi az ödüyor." işi. Havuz ödüyor, sigorta şirketlerinin bu işte bir ödemesi vesairesi yok.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Kastettiğimiz o; havuz değil biz TARSİM'i biliriz. Ben havuzu, sigorta şirketlerini bilmem; ben TARSİM'i bilirim.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Başkanım, geçen seferki sunumda da size gösterdim, 100 parselin 80'i zarar görüyor ve zarar alıyor her yıl on altı yılın ortalamasında. Bununla sigortayı sürdürebilmek... Tarım sigortasında teknik, dört yılda prim alıp bir yıl hasar ödemektir.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Orhan Bey'in kastettiği konu bu zaten, evet.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Aktüeryadaki ana denge budur ama şimdi, Malatya'daki veya diğer yerlerdeki hep zararlı alanların sigortalı olması sonucunda prim fiyatlarının o şekilde...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Hiçbir sigorta sistemi bu tür... Yani, şöyle bir şey yoktur: 100 aracın 90'ının kaza yapacağı üzerinden değil; 100 aracın 10'unun kaza yapacağı, 15'inin kaza yapacağı üzerinden bir sistem kurulur ama şimdi, bu sene 100 aracın 90'ı da kaza yaptı. En kötü senaryoya göre... Bu sene üzerinden bir sistem, sigortacılık sistemi kurulamaz ama bu seneyi de öngören tarımsal üretim sistemi kurgulanabilir.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Bir mekanizma kurgulanabilir, aynen.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Bu, sıklıkla yaşanıyor Sayın Vekilin dediği.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Aynen öyle.

Bu çok daha sık olacak, birinci konumuz o yani tarım konusu.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Doğrudan tarım sigortasıyla o sorun çözülür.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Buyurun Bekir Bey.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Sayın Vekilim, Malatya'yla alakalı örnekte, kayısıda çalışan eksperlerimiz Malatyalı ve çoğunun da bahçesi var yani dolayısıyla eksper arkadaşlarımız konunun uzmanı kişiler ama tabii ki zararın ölçülmesi konusunda bir teknik var. Siz o zararı daha farklı görebilirsiniz kendi bahçeniz açısından ama bunun teknik usulüne uygun olarak... Tabii ki çok olan yeri de alacak, az olan yeri de alacak ve bunun ortalamasını yapacak; bizim zarar ziyan tespitini ortalama üzerinden yapabildiğimizi arz etmek istiyorum.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bakın, Başkanım, burada şöyle bir pratik problem var: Benim bahçem yüzde 70 hasar gördüy diyelim. Esasında, benim açımdan bu hasar yüzde 100; demek istediğimi anlıyor musunuz? Benim açımdan yüzde 100, sizin açınızdan, teknik açıdan yüzde 70; o yüzde 30'un benim için artık ticari bir anlamı kalmıyor, ben oraya artık hasat yapmıyorum, yapamıyorum, pazarım olmuyor, tüccar almaya gelmiyor ki artık.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Muafiyet bittikten sonra senin beklentinin yüzde 20'sini bile karşılamıyor.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Onları geçtim.

Sizin dediğiniz konu ile vatandaşa yansıyan arasında... Siz çok doğru bir teknik kullanıyorsunuz, yüzde 70 hasar veriyorsunuz, bunu belki muafiyetle beraber yüzde 60'a düşürüyorsunuz. Benim için o pazar bitti, benim için yüzde 100.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Aynen öyle.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Demek istediğim bu.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - İkinciyle alakalı da Avrupa'da da -demin söylendi- Avrupa Tarım Komiseri geçen bir açıklama yaptı, geçen toplantıda da size söyledim efendim; genel sigortalılık oranı yüzde 20 ile yüzde 25. Yani "Türkiye çok geride." vesaire gibi bir özellik değil; sigortayla alakalı konu Avrupa Birliğinde de öyle, diğer ülkeleri söylemiyorum bile. Dolayısıyla da bu özellik içerisinde bizim Avrupa mukayesesi içerisinde sigortalılık oranının yüzde 30 olmasını bir ayrı özellik olarak belirtmek istiyorum.

Yine, fileyle alakalı, Sayın Vekilim tabii tarımla alakalı olduğu için söyledi. Sayın Vekilim, file kurulu bahçelere yüzde 35 prim indirimi yapıyoruz. Keşke yaptırıydınız. Dolayısıyla da hem fileyi de garanti edebilecek hem de bir zarar görürse... Çünkü fileden, aradan kaçabiliyor özellikle küçük meydana gelen... Çünkü dolunun çapının ne olacağını bilme şansınız yok.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Bizimkinden kaçmıyor, merak etmeyin.

TARSİM GENEL MÜDÜRÜ BEKİR ENGÜRÜLÜ - Dolayısıyla da orada yüzde 35'lik bir indirim yapılıyor ve bu indirim çok önemli bir özellik, bunu da belirtmek istiyorum.

Yine, sigortalılık oranıyla alakalı da ana temel ürünlerde de bunu söylemem gerekiyor. Buğdayda yüzde 30. Yani Konya'da belki sigortalılık düşük diye düşünülebilir, buğdayda yüzde 30, arpada yüzde 30. Yani ana temel ürünlerde sigortalılık oranı da düşük değil, normal ortalamalar içerisinde, bunu da söylemek isterim.

Büyükbaş hayvanlarda da -yani burada şu an dolu konuştuğumuz için söylemiyoruz- yüzde 44. Yani bu, önemli özellik olarak sigortalılık oranında. Kümes hayvanlarında yüzde 78. Yani sigorta açısından hakikaten geline kapasiteyi de bilgi amaçlı söylüyorum.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yani orada ana bir motivasyon, kredi motivasyonu. Belki burada birazcık kredi kullanılırken de sigortayı bir rehabilite etmek lazım. Yani dedim ya, en önemli eleştirilerden birisi bu Başkanım yani banka yapıyor - Hocam da söyledi- ben mecburum yani. Belki yaptırmak istemiyorum.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Parasını güvenceye alıyor.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Tabii, tabii. Ben belki yaptırmak istemiyorum ama beni banka zorluyor.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - O kendi parasının sigortasını...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yani bu konuyu, yani oranları yaparken onu da belki... Hani biz istatistikte bazen analizler yaparken ortalamayı bozan şeyi çıkartırız bizi yanlış yönlendirmesin diye. Şimdi burada bu kredi motivasyonunu bir masaya yatırmak lazım. Bu motivasyon kredi veren kurum tarafından, Ziraat Bankası tarafından... Şimdi Ziraat Bankası Genel

Müdürümüzle de bir temas içerisindeyiz, özellikle acil krediler konusunda Komisyon olarak görüşeceğiz. Yani bu motivasyona bir bakmak lazım, ayırtırmak lazım. Belki de bilmiyoruz, doğrudur, çok doğru poliçeler kesiliyordur ama öyle olmama ihtimali de en az olma ihtimali kadar güçlü.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Başkanım cevap açısından değil ama birkaç şey söylemek istiyorum.

Birincisi: Avrupa'yı kıyas söylediniz ama her ülkenin kendine göre iklimsel risk haritası vardır. Elbette zaman zaman değişebilir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Yani Avrupa'da yüzde 20, yüzde 30 sigortalılık oranı çiftçinin yaşadığı risk oranıyla ilgili bir şey. Bizim ülkemizde her bölgenin kendine göre riskleri var. Dolayısıyla bizde yüzde 90 olması gerekir sigortalılık oranının. Orada belki o var olan yüzde 30 miktarı o ülkenin risklerini, tarımda yaşanan riskleri tamamen minimize ediyor olabilir. Birincisi bu.

İkincisi: "Kayısı 4'e 1 dediniz." Bizim ziraat mühendisliğimize ya da aldığımız eğitime göre bu tür yerlerde kayısının ekilmemesi lazım. Ne yapalım, şimdi kayısı ekmeyelim mi? Eğer her yıl orada kayısı risk altındaysa ve dolu vuruyorsa bilimsel olarak şudur: O bölge ona uygun değildir ama katma değerine baktığımızda o zaman başka bir şey devreye giriyor. Sizin açısından söylemiyorum, siz doğru söylüyorsunuz, yol açtığınız için de teşekkür ederim, söylediğiniz şeyler çok kıymetli yani size dair bunu söylemiyorum, ülkenin gerçekliği açısından bunu anlatmaya çalışıyorum, bunu paylaşmaya çalışıyorum, bu pencereden çalışıyorum olabildiğince. Yani gerçekten çok doğru bir şey söylüyorsunuz ama ne yapalım yani kayısı 500 milyon dolarlık bir hacme sahip. O zaman 500 milyon dolarlık ihracat hacmine sahip bir ürünü korumak için... Ki her sene soğuktan, dondan kaynaklanmıyor, bazen dolu yağıyor, biliyorsunuz. O zaman oraya başka önlemler almak lazım. Bunun için de yine Bakanlığa iş düşüyor, o yüzden diyoruz. Sizden bağımsız bir şeyler üretmemiz lazım bizim.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Daha makro bir bakış gerekiyor. Komisyon üyelerimiz, gelecek haftaki toplantımızda iklim değişikliği meselesi, ondan sonraki hafta da bu zirai donun ülkedeki makroekonomik etkileri... Makroekonomik etkileri bağlamında baktığınız zaman bu üreticinin durumuna başka türlü bakıyorsunuz; ihracat, dış ticaret, esnaf, nedir, nasıl etkilenir? İşte Malatya'da hepimiz gördük yani düğün tarihlerinin ertelendiği... Yani bazı şeylere bir bütün olarak bakınca o zaman buraya bir sigortacılık mantığıyla değil, başka bir mantıkla bakmak gerekiyor. Kastettiğimiz o.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Kamu yararı.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Evet, yüksek kamu yararı, sürdürülebilir ekonomi, sürdürülebilir tarım gibi kavramlarla bakıyoruz.

Onun için ben katılımlarınız için hepinize teşekkür ediyorum. Minik bir çalıştay havasında da geçti, biraz sorularımızla biz de aşmaya çalıştık. Komisyonumuzun bu konudaki çalışmalarına devam edeceğiz.

Toplantımızı kapatıyoruz.

Kapanma Saati: 16.20